

accent

16

SÄTT ATT
SÄGA NEJ

Drogfri med
instagram

KONGRESSEXTRA
Resklart för
Expedition 50

*Som mormor
fick Ulla-Maria
en ny chans*

DAGÖHOLM
TOPPRANKAS

Demokrati
på Junis
lägerschema

ÖPPNA KRANAR

Accent kartlägger den växande alkoholindustrin

Dags att planera för Vit jul-aktiviteter 2017

Nu är det (snart) jul igen. Samhället stänger ned, lamporna på fritidsgården släcks och vaktmästaren går på juledighet. Då finns vi här – och gör julen till barnens högtid.

Vi ordnar hundratals aktiviteter runt om i landet för de barn och unga som inte kan eller vill vara hemma under jullovet. IOGT-NTO-rörelsens föreningar, kårer, kretsar och distrikt kan även i år ansöka om ekonomiskt bidrag för att arrangera en eller flera Vit jul-aktiviteter.

Det här utmärker en Vit jul-aktivitet:

- En förening, kår, krets eller distrikt inom IOGT-NTO rörelsen är huvudarrangör.
- Aktiviteten är öppen för alla och marknadsförs också aktivt till barn och unga utanför rörelsen, medlemskap i rörelsen krävs inte.
- Aktiviteten är gratis för barn och unga.
- Aktiviteten är registrerad på Vit juls hemsida.
- Den genomförs från den 18 december 2017 till och med den 8 januari 2018.

Ansökningar från:

Stora summan-potten

- Max 10 000 kr per aktivitet.
- Sista ansökningssdag 6 november.
- Aktiviteten ska vara registrerad på vitjul.se senast 20 november.
- Bidragen betalas ut senast 1 december och slutredovisas 31 januari 2018.

Ansökningar från:

Sista minuten-potten

- Max 2000 kr per aktivitet.
- Ansökningsperiod 27 november–11 december.
- Aktiviteten ska vara registrerad på vitjul.se senast 12 december.
- Bidragen betalas ut löpande fram till 31 december och slutredovisas 31 januari 2018.

Information och ansökningsformulär finns på vitjul.se från slutet av september.

Ansökningar om bidrag till aktiviteter som genomförs på julafton, juldagen eller annandag jul uppmuntras särskilt och har därmed större chans att beviljas, delvis eller i sin helhet.

ILLUSTRATION: SISSELLA JENSEN

18

Alkoholcolonistörerna. Med basen i Europa och USA söker alkoholindustrin ständigt nya marknader.

FOTO: PERNILLA WAHLMAN

12

Ny chans. Ulla-Maria Andersson klarade inte att vara förälder. Som mormor har hon fått en ny chans.

23

Alkoless. Ingela Hjulfors Berg tipsar om 16 sätt att tacka nej för alla alkolessa.

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

24

Kongress 2017. Tio sidor med kongressspecial; fattade beslut, folket och festen.

34

Insidan ut. Elly Yarali och Nell Pedersen berättar om hur de blev drogfria med hjälp av instagram.

En absolut dödsdyss | 4

OPINION "Regnbågsvodkan" bidrar till att kopplingen mellan hbtq och alkohol förstärks, skriver Lars Torstensson.

Medicinsk cannabis i svensk studie | 6

Nu planerar Karolinska institutet en studie av den smärtstillande effekten av medicinsk cannabis.

Seger i alkoglassfrågan | 7

Alkoglass föreslås lyda under samma lagar som vanliga alkoholdrycker.

Toppranking för IOGT-NTO:s behandlingsshem | 10

Dagöholm topprankas i Sveriges kommuner och landstings upphandling av missbruksvård.

Demokrati på lägerschemat | 40

På Junis demokratiläger fick 25 barn från 14 olika distrikt lära sig mer om demokrati i praktiken.

Par i eldsjäl | 44

MEMLESPARET Mai Linnea Eriksson och Sven Eriksson har utsetts till Årets eldsjäl av Botkyrka kommun.

"Ned med alkoholen från piedestalen" | 46

ORDFÖRANDEN Den före detta finansministerns omtalade fylla är en personlig tragedi som drabbar hans familj, vänner och arbetskamrater, skriver Johnny Mostacero.

Gå ut med hunden – utan hund | 4

CHEFREDAKTÖREN Att "gå ut med hunden" ger möjlighet till reflektion, till exempel över den globala alkoholindustrin.

OMSLAGSILLUSTRATION
Sissella Jensen

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Chefredaktören.

Ulrica Ambjörn

Gå ut med hunden

Jag har börjat gå ut med hunden. Visserligen har jag ingen hund, men jag låter inte den lilla detaljen hindra mig.

Att börja dagen med en promenad runt kvarteret är inte så dumt. Kroppen och knoppen väcks till liv under lagom krävande former, och hjärnan rastas inför arbetsdagen. Jag går i min egen takt, insuper omgivningen och låter tankarna vandra fritt. Dessutom slipper jag, till skillnad från de riktiga hundägarna, de svarta plastpåsar.

I morse var det alkoholindustrin som tog plats i mitt medvetande. Den globala jätteindustrin som årligen säljer alkohol för 1 200 000 000 000 amerikanska dollar (enligt P&S Market Researchs beräkning), och som ständigt letar nya marknader. "Alkoholindustrin" låter anonymt, men den består av människor som du och jag, individer som bygger sina förmögenheter på att sälja en vara som orsakar ofattbart mycket sjukdom, död och lidande.

Läs mer om de sex största globala företagen på sidorna 18–22. Vi kommer att fortsätta granska alkoholindustrin och deras metoder under hösten.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Absolut dödskyss

■ Hbtq-personer har fortfarande en utsatt situation, och många söker därför tröst i flaskan. Alkoholen spelar också en viktig roll i hbtq-kulturen. Resultatet blir ofta utslagning och misär.

Till Europride i Stockholm 2008 lanserade Absolut vodka, ett spritföretag känt för sin hänsynslösa marknadsföring, en särskild regnbågsvodka. I RFSL-kretsar var förtjusningen stor över detta, och få betänkligheter luftades. Queerfotografen Elisabeth Ohlson Wallin bidrog till spritglorifieringen med en bild.

Med anledning av att det i år är 50 år sedan homosexualiteten avkriminaliserades i England och Wales – en avkriminalisering som dock inte var fullständig – lanserar nu Absolut vodka i Storbritannien en ny kampanj, "Kiss With Pride", för att uppmärksamma hbtq-rättigheter, och visa hur dessa rättigheter kränks i många länder.

Som hbtq-person och nykterist ser jag med blandade känslor på Absolut Vodkas kampanj. Den pekar på allvarliga missförhållanden, och dess plädering för hbtq-acceptans är givetvis positiv. Men samtidigt bidrar den till att den olyckliga kopplingen mellan hbtq och alkohol förstärks. Spritföretaget är ingen bra allierad. Det utnyttjar hbtq-kampen, hbtq-rörelsens roll som trendsättare och det beroende som många hbtq-personer har hamnat

i, till att kränga en skadlig produkt, som förstör många relationer, såväl bland homo- som heterosexuella, och alstrar sjukdom och död. Och som ibland också bidrar till våld mot hbtq-personer, eftersom alkohol ofta finns med i bilden, när överfall och misshandel inträffar.

Det finns därför ett inslag av cynism i Absolut vodkas agerande, som gör det djupt problematiskt. Kampanjen kan ses som ett slags dödskyss.

Homofobi dödar, och begränsar människors liv. Men det gör också alkoholen.

LARS TORSTENSSON

Tio i topp Accentpodden

Här är de poddavsnitt som flest lyssnat på. Lyssna du också – under fliken podcast på accentmagasin.se, eller på andra ställen där poddar finns.

1. Gräset
2. Alkoholnormen
3. Vildvuxen
4. Julen
5. Alkoglassen
6. Ölen
7. Skålen
9. Kongressen (del 1)
10. Onlinehandeln

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.
Pressläggning detta nummer:
18 augusti
Nästa nummer kommer ut:
6 oktober

Ulrica Ambjörn

Chefredaktör och ansvarig utgivare
073-372 62 51, ulrica.ambjorn@iogt.se

Maria Zaitzowsky Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56,
maria.zaitzowsky@iogt.se

Nathalie C. Andersson

Tjänstledig

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Jens Wingren

Digitalredaktör
073-372 62 53, jens.wingren@iogt.se

ETC Kommunikation

Layout och produktion

Bildbehandling Ola Falk **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01

E-post accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00,

Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (295 kr/år)**

och adressändring 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsboking** Ulrica Ambjörn,

tel: 08-672 60 51, accent@iogt.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby. **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Taltidning** Accent finns även som taltidning. **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

Åk till Bryssel och bli en av våra experter på alkoholpolitik

Är du intresserad av alkoholpolitik och vill lära dig mer om EU? Då kanske du är den vi söker. Nu ger vi fem medlemmar möjligheten att lära sig mer om alkoholpolitik och EU på plats i Bryssel den 11–13 december 2017.

Under tre dagar träffar vi politiker, organisationer och andra aktörer som arbetar med alkoholfrågan inom EU. Flera av passen kommer att hållas på engelska.

Innan resan till Bryssel förväntas du tillsammans med de andra medlemmarna att gå en studiecirkel över internet om EU och alkoholpolitik under november månad.

Du behöver ha den kunskapen för att kunna agera och verka på plats. Dina kunskaper kommer även att nyttjas efter resans slut. Studiecirkeln består av totalt fyra digitala träffar och deltagande krävs för att följa med till Bryssel.

IOGT-NTO står för resa, boende och mat i samband med Brysselresan. Anmäl ditt intresse genom att skicka ett mejl och berätta varför just du ska få vara en av fem medlemmar, vad som intresserar dig alkoholpolitiskt och hur du har tänkt använda dina kunskaper från resan när du kommer hem. Skriv "Studiecirkel EU & alkohol 2017" i ämnesraden.

☛ **Vi vill ha din ansökan senast den 25 september!** Studiecirkeln startar i början av november.

För frågor och/eller ansökan kontakta:

Kalle Dramstad, politisk sekreterare EU-frågor

E-post: kalle.dramstad@iogt.se

Medicinsk cannabis i ny svensk studie

NARKOTIKA Karolinska institutet ska göra en studie på den smärtstillande effekten av medicinsk cannabis. En förutsättning är att Etikprövningsnämnden och Läke-medelsverket ger klartecken.

Simon Holmesson, politisk sekreterare i IOGT-NTO välkomnar studien med hänvisning till att två ryggmärgsskadade patienter redan i vintras fick tillstånd att använda medicinsk cannabis.

– Vi litar på läkarna och att de vet vad de gör, men det är givetvis bra med forskning. Man skulle ju ha önskat att ordningen var den omvända och att studien gjorts innan man började behandla patienter, säger han.

EVA EKEROTH

ILLUSTRATION: ISTOCK

Även måttligt drickande skadar hjärnan

ALKOHOL Redan måttligt drickande kan kopplas till sjukliga förändringar i hjärnan. Det visar en ambitiös studie som slår håll på myten att alkohol skulle förebygga demens. Forskaren Anya Topiwala med kollegor visar att ju mer alkohol man dricker desto större är risken att hippocampus, en del av hjärnan som spelar en stor roll för minne och inlärning, skadas, rapporterar British Medical Journal.

Även de som drack mängder som anses vara måttliga löpte tre gånger så stor risk som nykterister. Ingen skyddande effekt av alkohol syntes i studien.

EVA EKEROTH

FOTO: ULRICA AMBJÖRN

Dyrt att inte informera om riskerna med alkohol.

"Skilj folkhälsan från smittskyddet"

I en artikel på DN debatt kritiserar Alkoholpolitiskt forum regeringen och Folkhälsomyndigheten för att inte ta alkoholfrågan på allvar. IOGT-NTO instämmer.

ALKOHOL Regeringen blundar för alkoholens skadeverkningar och Folkhälsomyndigheten verkar inte bry sig, skriver författarna i debattartikeln: Sven Andréasson, professor i socialmedicin och alkohol-läkare, Barbro Westerholm, riksdagsledamot (L), Elin Lundgren, riksdagsledamot (S), Lars-Axel Nordell, riksdagsledamot (KD) och Per Lodenius, riksdagsledamot (C) – samtliga medlemmar i Alkoholpolitiskt forums styrelse.

Barbro Westerholm säger till Accent att det var nödvändigt att lyfta frågorna, framför allt när det gäller Folkhälsomyndigheten.

– Folkhälsofrågorna har ingen prioritet hos myndigheten. För alkoholens del kan det leda till att folk tror att det inte är så allvarligt. Människor är intresserade av hälsofrågor, men nu lämnar man fritt för andra sändare av hälso-budskap. Budskap som inte har

någon evidens sprids av självut-nämnda experter utan motvikt av oberoende vetenskapliga budskap från myndigheterna. Jag vet att länsstyrelserna gör så gott de kan, men frågan har inte alltid så hög prioritet där heller.

Barbro Westerholm anser att Folkhälsomyndigheten är alltför tyst i folkhälsofrågor överhuvudtaget och att även frivilligorganisationer på andra områden, till exempel de som jobbar med äldres hälsa, saknar stöd från myndigheten.

Hon hoppas att folkhälsoministern tar tag i frågorna och att det görs tydligt i budgetpropositionen.

– Om vi ska ha råd med den hälso- och sjukvård vi kommer att behöva framöver måste vi göra vad vi kan för att förebygga onödig, självförvällad sjukdom. Dit hör både alkohol- och tobaksrelaterad sjukdom, säger hon.

Enligt debattörerna får de

smittsamma sjukdomarna högst prioritet av Folkhälsomyndigheten, trots att de icke-smittsamma sjukdomarna svarar för över 90 procent av sjukdomsburden och de förtidiga dödsfallen i Sverige.

IOGT-NTO instämmer i kritiken. I ett pressmeddelande skriver organisationen att kostnaden för samhället för att ha en folkhälso-myndighet som inte informerar om sambandet mellan alkohol och cancer kommer att bli en tung börda i framtiden.

Trots att de alkoholrelaterade cancerfallen ökar i Sverige känner endast 23 procent av svenska folket till sambandet. Detta jämfört med 57 procent i Frankrike, där staten satsat på att informera medborgarna, skriver IOGT-NTO.

– Folkhälsomyndighetens generaldirektör anser att information om alkoholens skadeverkningar är "kampanjarbete" som de inte ska pyssla med. I stället lägger man ansvaret att informera på oss inom civilsamhället, säger Linda Engström, kommunikationschef på IOGT-NTO, i pressmeddelandet.

EVA EKEROTH

Skolelevers drogvanor oförändrade

Årets droganeundersökning bland skolungdomar pekar på att de senaste årens nedåtgående trend har avstannat.

ALKOHOL Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, har sedan 1971 kartlagt svenska skolungdomars alkoholvanor. Sedan år 2000 har trenden varit stadigt nedåtgående, trots en ökad tillgång på alkohol i samhället. Men nu visar preliminära siffror för 2017 att den nedåtgående trenden har planat ut.

– Det är i nuläget svårt att säga varför. Vad vi kan se är att läget är oförändrat, konsumtionen varken minskar eller ökar, säger Ulf Guttormsson, CAN, och tillägger att även om minskningarna inte fortsatt är det ändå värt att framhålla att alkoholkonsumtionen bland skolungdomar är historiskt låg.

Enligt Ulf Guttormsson har inte alkoholen ersatts av andra droger, även om användningen av cannabis ökat något.

De två senaste åren har ca 25 procent av eleverna i gymnasiet, och 8 procent av niorna, svarat att de intensivt konsumerat alkohol åtminstone någon gång under

FOTO OZZY DELANEY, FLICKR

senaste månaden. Även intensivkonsumtionen har gått ned under 2000-talet, och det är i årskurs 9 den allra största förändringen av alkoholvanorna skett.

Anledningen till att alkoholkonsumtionen bland unga under 2000-talet successivt har sjunkit är flera menar Ulf Guttormsson,

och pekar bland annat på att föräldrar blivit striktare, ungdomar har mer skärmtid hemma och är över lag mera skötsamma. Inflytandet från kulturer där man inte dricker har ökat, liksom hälso-medvetenheten. Det finns även en global trend att inte dricka.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FAKTA Skolelevers drogvanor 2017

- 3,1 liter ren alkohol per år dricker svenska gymnasieelever i andra årskursen.
- 1,2 liter dricker skolelever i årskurs nio.
- 6 procent av niondeklassarna och 17 procent av gymnasieeleverna har testat narkotika.

Bättre koll på droger i avloppsvattnet

NARKOTIKA Elva svenska universitet står bakom nybildade forskningscentret Swetox, som tagit över arbetet med att analysera droger i avloppsvatten. Genom att kartlägga typen och mängden droger kan man skapa sig en generell bild av hur drogvanvändandet ser ut i den egna kommunen, samt om och hur det förändras över tid.

De droger som man kan spåra i det avloppsvattnet som ännu inte nått reningssystemen, är bland annat kokain, cannabis, amfetamin, metamfetamin och MDMA (huvudkomponenten i ecstasy). Mest förekommande är spår av cannabis.

Drogera hamnar i avloppssystemet genom urin eller genom att droger sköljs bort eller hålls ut.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: ISTOCK

Sejer i alkoglassfrågan för IOGT-NTO

Alkoglass föreslås lyda under samma lagar som vanliga alkoholdrycker. "En sejer", enligt IOGT-NTO:s ordförande Johnny Mostacero

ALKOHOL I ett delbetänkande från regeringens utredare föreslås att alkoglassen ska följa samma regler som alkoholkhaltiga drycker.

– Regeringen värnar om den svenska alkoholpolitiska modellen. Det är därför rimligt att vi har samma typ av regler för försäljning av exempelvis alkoglass som

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

för annan alkoholhaltig dryck, säger folkhälsominister Annika Strandhäll i ett pressmeddelande.

Om förslaget går igenom så kommer Systembolaget få ansvar för att sälja alkoglassen.

IOGT-NTO:s ordförande Johnny

Mostacero är positiv till utredningens besked.

– Jättebra att de äntligen kommer att behandla alkoglassen som den vara det är, det vill säga en frusen drink, säger Johnny Mostacero.

Utredningen föreslår att den uppdaterade alkohollagen ska börja gälla den 1 januari 2019. På tok för sent, enligt Johnny Mostacero.

– Vi tycker att det här borde vara på plats till nästa sommar. 2019 känns jävligt långt bort ...

NATHALIE C. ANDERSSON

Alkoholritt fortsätter vara sommarfavorit

ALKOHOLFRI För varje år får allt fler svenskar upp ögonen för alkoholfritt och sommaren är all-time-high. Trettio procent av allt alkoholfritt som säljs under året säljs under månaderna juni till augusti. I år har alkoholfritt rosévin seglat upp bland favoriterna på Systembolaget. Under sommarens tre månader säljs 1 miljon liter av totalt 3,4 miljoner liter under hela året. Mest populära alkoholfria dryckerna är alkoholfri öl och alkoholfritt bubbel.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

HALLÅ DÄR!

Peter Waenerlund ...

...ny generalsekreterare på Junis, IOGT-NTO:s juniorförbund.

Varför sökte du jobbet?

– Jag såg annonsen och kände att det här är jag. Jag kommer från näringslivet och kände till IOGT-NTO, men hade inte hört talas om Junis. Jag trodde aldrig att jag skulle få tjänsten, men plötsligt var jag en av sex, sedan en av två och till sist kom det där magiska samtalet.

Varför tror du att just du blev anställd?

– Jag brinner för utsatta barn och alkoholfrågor. Jag har jobbat med att vägleda arbetsgivare om alkohol på arbetsplatsen. För åtta år sedan lämnade jag ett eget missbruk bakom mig. Då hade jag druckit rejält i närmare 15 år och gjort karriär samtidigt. En vårdnadstvist, där jag till slut fick vårdnaden om min tio-åriga dotter, har fått mig att uppmärksamma barnens situation. Det sägs att det är barnens behov som ska styra, men i praktiken är det vuxnas behov som går först.

Vad förväntar du dig av jobbet?

– Att få vara med och göra skillnad. Det görs jättebra saker, men många fler barn skulle behöva få ta del av Junis verksamhet.

Du har bara jobbat några dagar, vad har du hunnit göra?

– Jag var med på Trolleboläget redan innan jag började och så har jag varit med på Junis kongress.

EVA EKEROTH

Nyktrare i Almedalen – trots fler alkoholtillstånd

I år fick fler än någonsin tillstånd att servera alkohol i Almedalen. Ändå upplevs tillställningen som nyktrare.

ALKOHOL Hela 170 serveringstillstånd beviljades för årets Almedalsvecka. Ändå har många vittnat om att IOGT-NTO:s och andras arbete med bland annat Almedalsdrinken och debatten kring den bidragit till att göra Almedalen nyktrare.

– Det är vår uppfattning. Vi tycker att det blivit nyktrare och bättre ordning, säger Jörgen Wiss, alkoholhandläggare på region Gotland.

Han påpekar att även antalet arrangemang har ökat, och tycker också att arrangörerna tar större ansvar.

– Utan att ha några belägg för det så tror jag att det var fler som bjöd på alkohol utan att ha tillstånd tidigare. Nu söker de tillstånd och ringer oss och berättar hur de tänkt servera. De är väldigt måna om att göra rätt. De vet

Almedalsdrinken verkar ha gjort Almedalen nyktrare.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

också att vi är ute och gör kontroller under veckan, säger han.

Linda Engström, kommunikationschef i IOGT-NTO, har varit i Almedalen under flera år. Hennes uppfattning är framför allt att alkoholkonsumtionen sker senare.

– Det är färre som dricker tidigt på dagen, och debatten kring alkohol när man jobbar har bidragit till att man oftare väljer alkoholfritt dagtid.

Hon menar att intresset för alkoholfritt har ökat och att det har blivit vanligare att erbjuda bra alkoholfria alternativ.

– I dag förväntar sig folk schyssta alkoholfria drycker, vilket i sin tur gör att fler arrangörer väljer att erbjuda det, säger hon.

Gällande det ökade antalet serveringstillstånd under Almedalen anser hon att det skulle vara problematiskt om tillstånden ökar mer än antalet arrangemang, eftersom det skulle innebära mer alkohol totalt sett.

– Mitt intryck är att det inte är så. Tvärtom tycker jag att Almedalen har blivit nyktrare över tid.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN
EVA EKEROTH

Mångfaldsparad samlade många: "Självklart är vi här"

Hela IOGT-NTO-rörelsen var representerad i Mångfaldsparaden under Almedalsveckan i Visby.

IRÖRELSE Många samlades i Visby hamn för att delta i den traditionella mångfaldsparaden. Stämningen var hjärtlig, och samtidigt beslutsam.

– Det är självklart att vara här. Det handlar om alla människors lika värde och rättigheter, sa Per-Åke Andersson, som jobbat som både förtroendevald och anställd i IOGT-NTO med internationella frågor sedan början av 1970-talet.

Han får helhjärtat medhåll av Samuel Somo, generalsekreterare i Ungdomens nykterhetsförbund, UNF, Emil Hansson, nyvald ledamot i IOGT-NTO:s juniorförbunds, Junis, förbundsstyrelse, IOGT-NTO-medlemmen Amanda Borg, och Hanna Angerud, medlem i Nykterhetsrörelsens scoutförbund, NSF.

När paraden passerade Nordiska motståndsrörelsens, NMR, tält började NMR:s folk i mikrofon ösa glåpord över paradens deltagare och hylla nationalsocialismen. De överröstades av paradens deltagare, som skanderade "Leve

Amanda Borg, Emil Hansson, Samuel Somo och Per-Åke Andersson.

FOTO: ULRICA AMBJÖRN

kärleken", och "Inga rasister på våra gator." I paraden syntes också ministrarna Alice Bah Kuhnke och Gustav Fridolin.

ULRICA AMBJÖRN

Våffelfest för Världens Barn

Många föreningar ute landet vill dra sitt strå till stacken och samla in så mycket pengar som möjligt till Världens Barn.

RÖRELSE Café Skogen i Örebro har under flera år valt att viga en dag åt att samla in pengar till Världens Barn genom att bjuda in till må bra-frukost, våffelfest, musikunderhållning och föreläsningar. I år kommer bland andra Junis tidigare generalsekreterare Ann-Britt Hagel för att berätta om IOGT-NTO:s internationella arbete.

Klockan 12 den 6 oktober slår portarna upp till våffelkaféet, vilket brukar locka mycket folk.

– Det brukar komma ett hundratal personer och äta våfflor, det är väldigt populärt, säger arrangören Anne-Marie Ekström, och berättar att man marknadsför sig via pro-

Dukat för våffelfest.

gramblad, affischer och annonser i lokaltidningen.

Arrangemanget genomförs i samarbete med Världens Barn i Örebro, vilka tillhandahåller bössor och informationsmaterial.

Under eftermiddagen kommer Ukulele-gruppen och Må Bra-gruppen och underhåller. Alla inkomster från försäljningen går oavkortat till Världens Barn.

Anne-Marie Ekström har stora

förväntningar på dagen och hoppas på generösa besökare.

– Förra året samlade vi in 8 000 kronor. Det är kanske inte så mycket, men alla bäckar små... i år hoppas vi förstås på ännu mer, gärna över 10 000 kronor!

Hon tycker att detta är en mycket viktig föreningsaktivitet som gagnar både nykterhetsrörelsens internationella arbete och Världens Barn.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

8 av 10 mår bra av ideellt engagemang

RÖRELSE Majoriteten av de som engagerar sig ideellt är nöjda med sitt engagemang och vill absolut fortsätta engagera sig det kommande året. Det är några av resultaten från en enkätundersökning som Volontärbyrån har gjort med 1 811 personer som haft uppdrag via byrån.

De allra flesta engagerar sig för att de vill hjälpa andra och förbättra samhället, men engagemanget får även de engagerade att må bra. I alla fall enligt dem själva. 8 av 10 upplever att engagemanget ger dem ett mer meningsfullt liv, och lika många upplever att de mår bättre av att engagera sig ideellt.

NATHALIE C. ANDERSSON

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

USA: Fler unga gravida använder marijuana

NARKOTIKA Mer än dubbelt så många gravida 12–17-åringar använder marijuana jämfört med deras icke gravida jämnåriga. Ännu större blir skillnaden om man jämför gravida tonåringar med gravida mellan 20 och 30 rapporterar Medical express.

Resultatet kommer från National survey on drug use and health där 410 000 kvinnor mellan 12 och 44 ingick.

Att använda marijuana under graviditeten är vanligast under första tredjedelen av graviditeten.

En del gravida uppgav att de använde marijuana mot illamående, särskilt under den första tredjedelen av graviditeten.

EVA EKEROTH

FOTO: IOGT-NTO

BILDEN

Almedalen. 2 av 3 svenskar stör sig på alkoholreklam i sociala medier enligt undersökningsföretaget Novus. IOGT-NTO:s alkoholstörteam bjöd på glass och pratade alkoholreklam i Almedalen.

KOMMENTAREN

Medicinering ska bygga på fakta – inte på ideologi

I vintras beviljades två svenska patienter medicinsk cannabis på försök. I höst ska Karolinska institutet genomföra en studie av cannabisläkemedel för smärtpatienter. Det är bra.

Det är svårt att förstå dem som kräver att cannabis på recept ska tillåtas utan att ordentliga tester gjorts. De flesta patienter borde föredra ett väl utprovat läkemedel framför ett som inte prövats i någon större utsträckning. När det gäller cannabis är det många som, trots bristen på evidens, känner sig manade att propagera för att preparatet ska tillåtas. Det vore rimligare att kräva att fler studier görs.

För att få sans och balans i debatten är Karolinskas initiativ välkommet. Vi behöver fakta för att få veta om cannabis har kvalitet över dem som redan befintliga läkemedel har. Kan preparaten hjälpa patienter ska de få användas, annars inte.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Hittills har de studier som finns på cannabisläkemedel inte varit särskilt övertygande. De har helt enkelt inte visat sig vara mer effektiva än befintliga läkemedel. Å andra sidan är studierna inte tillräckligt många för att man ska kunna utesluta

att de faktiskt fungerar. Framför allt behövs fler studier på om preparaten kan vara mer effektiva för vissa tillstånd, till exempel för ryggmärgsskadade med nervsmärta som Karolinska nu ska testa.

Medicin får inte styras av ideologi. Den ska styras av vetenskap och beprövad erfarenhet. Därför är seriös forskning välkommen. Läkemedel som ger berusning och kan ge beroende måste man vara extra försiktig med. Det finns alltid en risk att de som förespråkar läkemedlen har en annan agenda.

EVA EKERÖTH

Thomas Barrögård Fahlquist.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Dagöholm – bäst på omsorg

IOGT-NTO:s behandlingshem Dagöholm topprankas i Sveriges kommuner och landstings, SKL, samordnade upphandling av missbruksvård.

I RÖRELSE I upphandlingen ingick 52 kommuner från hela landet. Anbud från 44 behandlingshem antogs i upphandlingen för omvårdnad. Av dem rankades IOGT-NTO:s behandlingshem Dagöholm etta. Bland de 100 anbud som antogs för behandling kom Dagöholm trea på listan.

– Det är verkligen jätteroligt, säger Thomas Barrögård Fahlquist, vd för Dagöholm.

I praktiken vet han dock inte hur stor skillnad avtalet kommer att göra.

– Många små kommuner, särskilt i norra Sverige, har deltagit och dit är det geografiska avståndet för stort för att de ska skicka klienter till oss. Men många kommuner i Dalarna, stora delar av Västergötland, och Småland är med, och dit är det inte för långt, säger han.

Vitsen med en samordnad upphandling är att inte varje enskild kommun ska behöva göra jobbet själva.

– Men kommunerna behöver inte följa avtalet. Skäl för avsteg är till exempel om klienten har särskilda önskemål eller om det geografiska avståndet är för stort, säger Thomas Barrögård Fahlquist.

Framtidstron på Dagöholm är stor även av andra skäl. Ett nytt lån från IOGT-NTO, och att organisationen tar över en del av administrationen, gör att behandlingshemmet nu vågar satsa på ny inriktning och nya verksamheter.

– Vi vill inte vara en gammaldags tork. Det finns ju resurser och kompetens i organisationen och dem vill vi utnyttja. Dagöholm har haft låg beläggning länge, men nu vill vi satsa, säger Hanna Broberg, ordförande i stiftelsen Dagöholm.

Tillsammans med flera andra ledamöter i stiftelsens styrelse motionerade Hanna Broberg till sommarens kongress. I motionen, som bifölls av kongressen, föreslogs ökad samverkan med föreningar, sociala företag, kamrattstöd, folkhögskolorna och Dagöholm, samt att IOGT-NTO utvecklar en kamrattstödsmetodik.

Hanna Broberg tror att Dagöholm kan bli IOGT-NTO-rörelsens sociala centrum.

– Men då är det dags att kavla upp ärmarna och börja samarbeta, säger hon.

Sedan kongressen i Borås 2013 beslutade att Dagöholm inte längre skulle ta emot patienter med substitutionsbehandling har patientunderlaget minskat.

– Vi har 40 platser, men vill helst bara ha 25 för att kunna bedriva en bra vård. I stället vill vi satsa på andra verksamheter. Det skulle kunna vara korttidsboenden för personer som placeras i sociala företag. Vi har ett fint snickeri och ett fint kök som skulle kunna användas, säger Hanna Broberg.

En annan idé är att satsa på avgiftning.

– Vi vet att det är kö på flera veckor för att komma till avgiftning. Det är orimligt. Vi har viss kompetens bland personalen för avgiftning, men vi kommer att behöva rekrytera fler, säger hon.

EVA EKERÖTH

Miljöpartiet vill ha sprutrum

Miljöpartiets kongress ställer sig bakom ett förslag om försöksverksamhet med rum där narkomaner kan injicera narkotika.

NARKOTIKA Argumentet för att införa sprutrum är att färre ska dö av överdos och att spridningen av smittsamma sjukdomar ska minska.

– Jag är extremt skeptisk till sprutrum i Sverige, jag tror att vi kan använda resurserna mycket bättre. Vi måste satsa på snabb tillgång till bra vård och behandling, i dag är det fortfarande svårt för många att få den hjälp de behöver, säger Pierre Andersson, IOGT-NTO:s narkotikapolitiska

talesperson.

Injektionsrum finns i flera europeiska länder och, enligt den europeiska narkotikabyrån EMCDDA, har de en positiv effekt på riskbeteende hos injektionsmissbrukare. Även om Pierre Andersson är kritisk till förslaget om sprutrum anser han att något måste göras.

– Att så många dör av narkotika i Sverige är helt oacceptabelt. Det finns en del bra i förslagen från myndighetshåll, men de har

helt missat vikten av ett effektivt förebyggande arbete. Det är så galet, det är alltid bättre att förebygga än att försöka reparera i efterhand, säger han.

Pierre Andersson tycker också att kunskapen om vad som ligger bakom dödsfallen måste öka.

– Vi behöver gå till grunden med vad det egentligen är som ligger bakom ökningen. Vi vet att substitutionsbehandling har god evidens om den utförs bra, men det finns också ett besvärande tidssamband mellan ökad dödlighet och ökad användning av preparat som Subutex. Det måste utredas, säger han.

EVA EKEROTH

Medel mot överdos tillåtet

NARKOTIKA Nu är det möjligt för läkare att skriva ut motgiftet naloxon till den som riskerar att ta en överdos av någon opioid. Det har Socialstyrelsen och Läkemedelsverket gjort klart i en rapport till regeringen.

Det är i dagsläget inte möjligt för anhöriga och vänner, eller tjänstemän som riskerar att hitta någon som tagit överdos, att få medlet utskrivet. Socialstyrelsen ser nu över vilka regeländringar och utbildningsinsatser som behövs för att det ska bli genomförbart. Inte heller är det möjligt att få naloxon som nässprej, då den inte är godkänd i Europa. I stället får patienten en förfylld spruta.

EVA EKEROTH

Tidigt drickande ökar risk för tidig död

ALKOHOL Ungdomar som super sig fulla innan de fyllt 15 år löper nästan dubbelt så stor risk att dö i förtid, visar en ny amerikansk studie.

– Även om orsakerna förblir osäkra och framtida studier är nödvändiga, så antyder den här studien att tidig berusning är en stark indikator på för tidig dödlighet, säger Hui Hu, en av forskarna bakom studien, i ett pressmeddelande.

Det är forskare vid University of Florida som undersökt vilka samband som finns mellan tidig alkoholdebut och för tidig död.

I en undersökning från 1980-talet hade drygt 15 000 personer svarat på om, och i så fall när, de började dricka alkohol. Forskarna har sedan jämfört svaren från 1980-talet med antalet i urvalsgruppen som dött fram till och med slutet av 2007 (vilket var drygt 7 000 personer).

Resultaten visade att de som druckit sig berusade innan de fyllt 15 år löpte 47 procent större risk att dö i förtid, jämfört med

de som uppgav i undersökningen att de aldrig blivit fulla. Även jämfört med de som druckit sig fulla, men som började dricka

alkohol vid 15 års ålder eller senare, var dödligheten högre (23 procent).

NATHALIE C. ANDERSSON

FOTO: MATTIAS RIPP/FILICOR

FOTO: AMENCLINICPHOTOS-AC

Smärtpatienter riskerar beroende

NARKOTIKA För patienter med långvarig smärta är ofta de enda läkemedel som står till buds beroendeframkallande.

I USA har överförskrivning medfört något som kan liknas vid en opiatepidemi, med såväl dödsfall som patienter som fastnat i beroende. Nu har även cannabis dykt upp som smärtläkemedel och en studie från Israel visar att inte heller det är oproblematiskt.

Forskarnas slutsats är läkare bör undersöka vilka riskfaktorer smärtpatienten har innan långtidsbehandling med beroendeframkallande läkemedel inleds.

EVA EKEROTH

Ulla-Maria Andersson

”Som mormor fick jag en ny chans”

Missbruket gjorde att Ulla-Maria Andersson inte klarade av att vara förälder, och dottern placerades i fosterhem. Nu har Ulla-Maria skrivit boken *Du sjöng mig hem*, om det mest förbjudna – att överge sitt barn.

TEXT MARIA ZAITZESKY RUNDGREN FOTO PERNILLA WAHLMAN

Tre generationer av
familien Anderssons
släkträd samlade.

Tjugofem år gammal blev Ulla-Maria Andersson mamma. Då hade hon i många år varit alkohol- och drogberoende och hade dessutom suttit i fängelse flera gånger. Men under graviditeten lyckades hon hålla sig ifrån droger. Hon hoppades att moderskapet skulle bli en nystart. Men så blev det inte. Det tog inte lång tid förrän hon och Sofies pappa började dricka tillsammans igen.

Ulla-Maria skakar sakta på huvudet. De rödblonda lockarna följer med i rörelsen. Vi träffas i Söderhamn, hemma hos dottern Sofie Andersson, som just är hemkommen från en semestervecka i Grekland med barn, bonusbarn och sambon Christian. Återseendet mellan mor och dotter är kärt, den korta tidsrymden till trots. De sitter vända mot varandra, lyssnar in och nickar uppmuntrande under samtalets gång.

– Då, på åttiotalet, tänkte man inte på alkohol som en drog. Jag tyckte ju att jag var ren eftersom jag inte injicerade och jag ville kunna dricka socialt. Men snart urartade drickandet och det blev bråk och skrik, säger Ulla-Maria.

När Sofies pappa så småningom flyttade ut blev det henne övermäktigt att ta hand om dottern ensam. Ulla-Maria bad därför en kvinnlig bekant att låta Sofie bo hos henne under en period, tills hon själv rätt upp sina problem. Men det som skulle vara bara någon vecka blev till månader och år, och den tillfälliga lösningen omvandlades till en fosterhemsplacering. Det blev aldrig riktigt läge att ta hem Sofie och varken Ulla-Maria eller socialsekreterarna tyckte att hon kunde tillgodose sin dotters behov så länge hon återföll i missbruk.

Det var inte så att hon inte ville vara en bra mamma. Men hon visste inte hur hon skulle vara. Hon kände sig ständigt misslyckad och sökte tröst i drogerna.

Orsaken fanns delvis i hennes uppväxt, med en mamma som hon upplevde som kall. När Ulla-Maria i 12-årsåldern började självmedicinera med mammans tabletter och senare började sniffa, röka hasch och dricka alkohol – allt för att döva ångesten inombords – var det ingen vuxen som sa stopp.

– Mina föräldrar reagerade inte. Mitt beteende var ett rop på hjälp, jag ville desperat att någon skulle sätta gränser, eftersom det hade inneburit att jag var värdefull och viktig. Bilden av mig som värdelös och vuxenvärlden som feg och opålitlig bekräftades där och då.

Ulla-Maria säger att hon överlevde på ren och skär ilska, samtidigt som muren runt henne växte. Än i dag har hon svårt att låta någon komma riktigt nära.

Hon blev utåtagerande och 17 år gammal flyttade hon hemifrån. Något år senare, efter en kraschad relation, provade hon amfetamin – och blev fast.

– Något biokemiskt hände, ångesten och tomheten försvann. Jag mådde bra för första gången i mitt liv och ville ha mer.

Drogerna var sannolikt också ett omedvetet sätt att försöka hantera de sexuella övergrepp hon som liten utsatts för. Men som när det kom fram lades lock på. Ulla-Maria fick aldrig bearbeta eller tala om det som hänt.

– När jag fick Sofie hade jag inte en aning om vad det innebar att vara mamma, jag var väldigt osäker. Jag hade ju ingen förebild. Hur skulle jag vara och göra? Så kan jag faktiskt fortfarande känna ibland.

Ulla-Maria rycker lite på axlarna och ler mot Sofie, som återgäldar leendet. Mycket vatten har runnit under broarna sedan den där dagen då hon, två år gammal, överlämnades till den främmande kvinnan, en ensamstående mamma, som skulle komma att bli hennes fostermor i hela nio år, men även där brast omsorgen. Sofie gick ofta hungrig och i trasiga kläder.

– I efterhand har många berättat att de förstod att jag för illa redan på dagis. Men ingen gjorde något. Jag visste att jag bodde i fosterhem för att min mamma var narkoman och inte kunde ta hand om mig.

När Sofie berättar stiger tårar upp i Ulla-Marias ögon.

– Jag går sönder av att höra det där, det gör så ont, viskar hon och sveper med handen över kinden.

En annan person än Sofie hade kanske valt att vända sin mamma ryggen efter alla svek och grusade förhoppningar. Men hon har valt försoningens och förlåtelsens väg och att se framåt. Det som har hänt har hänt, resonerar hon. Hennes mamma var sjuk, hon kunde inte rå för sin bristande

Fakta. Ulla-Maria Andersson

Ålder: 61 år

Familj: Dottern Sofie, 36 år, och barnbarnen Johanna, 15 och Emma, 13.

Bor: Hudiksvall

Gör: Författare, föreläsare och terapeut. Har skrivit de självbiografiska romanerna *Du skulle sagt som det var*, *Kära Hinseberg*, samt *Du sjöng mig hem* (Norstedts).

förmåga att vara förälder.

Under de år då Sofie var fosterhemsplacerad träffades mor och dotter med ojämna mellanrum och planen var alltid att de skulle bo ihop. Efter en längre behandling ansågs Ulla-Maria, som hade kvar vårdnaden, redo att ta steget. Hon var drogfri och träffade sitt barn varje helg.

– Men det gick för snabbt. Jag hade behövt tid att landa i min drogfrihet först. Att ta hem sitt barn i ett så tidigt skede bäddar för ett misslyckande och det var så det blev. Jag började dricka alkohol och uteblev från viktiga möten, men kommu-

niserade inte att situationen kändes ohanterlig. Så jag gav upp. Tänkte att det måste vara något fel på mig som inte klarar att vara mamma, säger Ulla-Maria.

Men under alla lager av sorg och frustration fanns drömmen om att en dag kunna ta hem Sofie. Ulla-Maria köpte gardiner och lakan med Musse Pigg-motiv och planerade för en återförening. Försöken att vara mamma brast emellertid gång på gång. Samtidigt som Sofies situation hos fostermamman förvärrades inledde Ulla-Maria en passionerad relation med en man.

– Jag såg att mitt barn inte mådde bra och tankarna malde i huvudet. Men jag valde att trycka undan signalerna, jag orkade inte ta tag i det. Jag tänkte att hon ändå hade det bättre där än hos mig.

En dag, kort efter att hon påbörjat en ny behandlingsomgång, fick hon ett mar-drömslikt samtal. Fostermamman var vräkt och Sofie spårlöst försvunnen. Ulla-Maria kontaktade Sofies pappa och tillsammans fann de till sist sin dotter hos en släkting till fostermamman. Socialtjänsten ställde Ulla-Maria inför ett tufft val: Omhändertagande enligt LVU (Lagen om vård av unga), eller ett nytt fosterhem. Att Sofie skulle bo hos henne var inte ett alternativ just då. Hon hade hunnit vara nykter i bara 19 dagar och var fortfarande skör.

Sofie minns det som igår. Inom loppet av några timmar rycktes hon upp ifrån den enda vardag hon kände till och tvingades flytta till främlingar. För Ulla-Maria blev det ett bryskt uppvaknande. Kanske var det där och då som hon bestämde sig för att det fick vara nog. Hennes dotter skulle hem. Men först måste hon själv bli frisk från sitt beroende.

– Jag hittade ny motivation och kraft, gick i terapi och jobbade med mig själv och mina barndomstrauman. Vändpunkten kom på behandlingshemmet på Färingsö när jag kom till insikt om att från och med nu måste allt handla om Sofie, säger Ulla-Maria, som valde att göra slut med sin kärlek för att kunna vara hundra procent närvarande för sin dotter och inte lockas in i missbruk igen.

Det löftet har hon hållit, så när som en månad 2002, då hon provade att dricka socialt. Det gick inte alls och Ulla-Maria valde att sätta korken i flaskan för gott.

När hon genomgått sin sista behandling 1992 frågade hon Sofie om hon ville flytta hem. Men den gången svarade dot-

"Mina föräldrar reagerade inte. Mitt beteende var ett rop på hjälp."

ULLA-MARIA ANDERSSON

tern att hon hade rotat sig hos sin nya fosterfamilj och att hon inte ville flytta. Ulla-Maria medgav skamset för sig själv att hon blev lättad.

– Jag var inte redo. Jag ville vilja, men förmådde inte. Men när jag senare ställde samma fråga igen var det med en ny pondus. Jag hade då kommit till insikt om att jag som vuxen måste ta kommando över situationen och inte överlåta ansvaret för vår gemensamma framtid på mitt barn. Jag kände mig stabil i min drogfrihet och övertygad om att denna gång kommer det att gå vägen. Så jag sa till Sofie att nu har jag bestämt att du ska flytta hem till mig och frågade: Vill du det?

Ulla-Maria tystnar ett ögonblick och tittar ömt på Sofie.

– ... och du svarade jublande ja!

Från den dagen började ett nytt kapitel i bådas liv. Relationen var till en början trevande och försiktig, de fick starta från noll och lära känna varandra. Sofie som just blivit tonåring blev lite som barn på nytt och vågade inte testa gränser i rädsla för att kanske bli övergiven igen. Hon låter blicken falla:

– Den där rädslan för att bli bortvald sitter fortfarande kvar som en tagg och har präglat mina relationer. Jag har aldrig blivit vald och jag känner en oro om jag till exempel hälsar på någon som inte hälsar tillbaka. Har jag gjort något fel? Varför vill de inte veta av mig?

Ulla-Maria berättar att hon gjorde allt för att få Sofie att trivas. Hon skämde bort henne med fina kläder och nya möbler; allt det hon inte hade kunnat erbjuda sin dotter tidigare. De gjorde flera resor utomlands och byggde sakta men säkert en mor-dotterrelation. Någon karl släppte hon inte in igen, och så har det förblivit. Däremot jobbade hon väldigt mycket, utbildade sig till drogterapeut och var behandlingsansvarig på ett behandlingshem, vilket hon i efterhand känner dåligt samvete för.

– Sådär riktigt tajta har vi väl aldrig blivit. Men vi visar respekt för varandras behov och har haft en outtalad överenskommelse att göra det bästa av situationen, säger Ulla-Maria, och vänder blicken mot Sofie.

Rösten darrar en smula.

– Jag har alltid försökt förmedla att min kärlek till dig är villkorlös. Att du inte behövde vara på något särskilt sätt för att få min kärlek. Det enda viktiga för mig var att du hade det bra, mina behov kom

i andra hand sedan dag du flyttade hem. Och jag står alltid på din sida, vad som än händer, det vet du.

De hade några lugna år tillsammans fram tills Sofie blev 18. Då började hon dricka alkohol, hänga med ”fel” killar och utmana sin mamma. En försenad tonårsrevolt blommade upp, och Ulla-Maria stod handfallen och visste inte vad hon skulle göra för att göra rätt.

– Hur man än gör så blir det fel antar jag, säger Ulla-Maria med ett snett leende, och fortsätter:

– Men jag kände mig ändå väldigt ensam, låg vaken på nätterna och höll tummarna för att allt skulle gå bra. Jag visste inte hur mycket jag borde lägga mig i. Det kändes viktigt att Sofie fick göra sina egna misstag. Men till sist satte jag ner foten och sa ifrån. Fast jag tror att hon behövde den där tiden för att slå sig fri och bli sin egen.

21 år gammal fick Sofie sin första dotter Johanna och två år senare kom Emma. Ulla-Maria blev mormor och fick därmed en ny chans att finnas till för sina barnbarn. Hon tillbringade mycket tid med dem båda från första stund.

– Jag sa till dem att jag alltid kommer att finnas där. De orden smärtade Sofie, som ju inte har haft mig i sitt liv under barndomen. Men i stället för att bli bitter och hindra mig från att vara mormor, släppte hon in mig och gav mig en ny chans. Det är stort!

Ulla-Maria fäster blicken på Johanna och Emma, som just kommit hem från skolan.

Under årens lopp har Ulla-Maria med råge visat framfötterna som engagerad mormor. Hon har hittat på roliga aktiviteter med barnbarnen och funnits där i vått och torrt – kort sagt har hon gjort allt det där hon aldrig gjorde med Sofie.

Självklart finns det en sorg över att det blev som det blev. Men mest av allt känner hon tacksamhet och lycka över att allt blev så bra till slut och att Sofie gick stärkt ur sin sena tonårsrevolt, utbildade sig till förskolelärare, fick barn och fann kärleken.

– Jag är så stolt över Sofie och den person hon är i dag. Hon har så många fina sidor och ett stort hjärta och en stor mögnad.

Sofies ekorrbruna ögon glittrar till i eftermiddagssolen.

– Vi skulle inte vilja vara utan den här erfarenheten, jag och mamma. Den har format oss till dem vi är. ■

"Jag som vuxen måste ta kommando över situationen och inte överlåta ansvaret på mitt barn."

ULLA-MARIA ANDERSSON

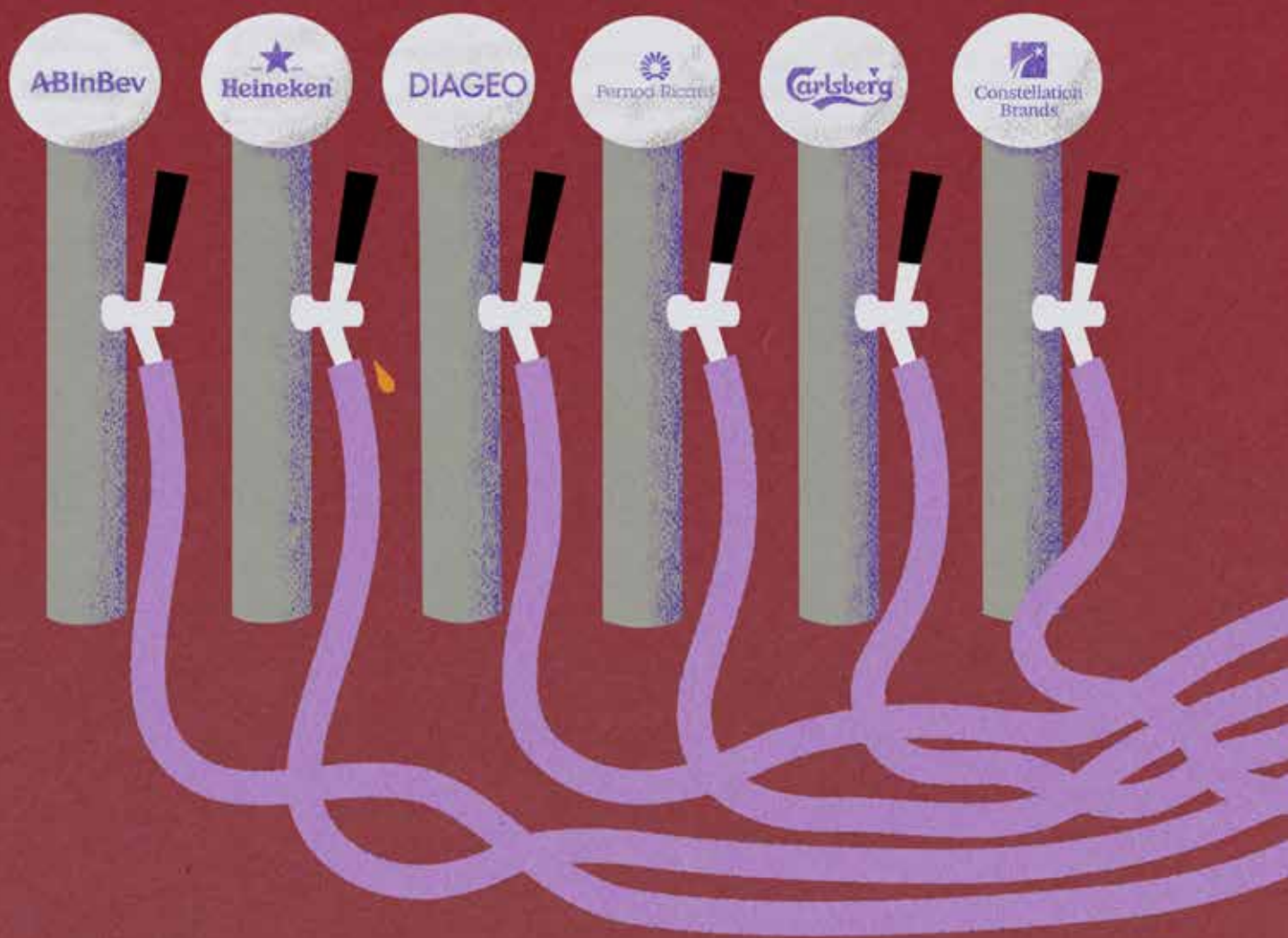

ALKOHOL KOLONISATÖRERNA

Med basen i Europa och USA söker alkoholindustrin ständigt nya marknader, och lägger under sig en allt större del av världen.

Accent har kartlagt alkoholindustrins sex största aktörer
– de nya kolonisatörerna.

TEXT EVA EKEROTH ILLUSTRATION SISSELA JENSEN

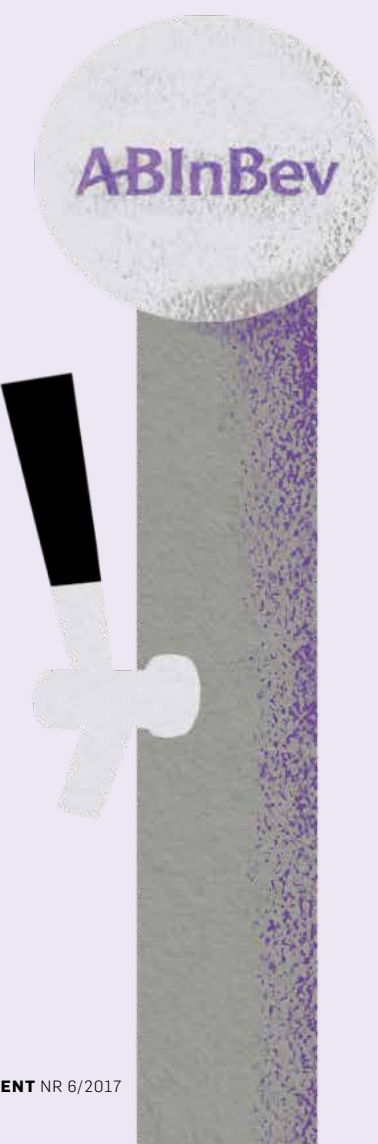

960 600 0

De sex största alkoholföretagen hade 960,6 miljarder kronor i intäkter under 2016. Som en jämförelse var klädkedjan H&M:s intäkter samma år 192,3 miljarder, livsmedelsjätten Unilevers 510 miljarder och Volvos 302 miljarder kronor.

HÄR ÄR DE SEX STÖRSTA PRODUCENTERNA AV ALKOHOL I VÄRLDEN

Alkoholdrycker produceras främst av några få globala storföretag. Störst är det belgiska ölföretaget ABInBev, som förra året blev ofattbart mycket större då de köpte upp sin största konkurrent, brittiska SABMiller.

ABInBev

ABInBev (Anheuser-Busch InBev)

Ägare: Familjerna Vandamme, de Mévius och de Spoelbergh. Investeringarna Jorge Paulo Lemann, Carlos Alberto Sicupira och Marcel Telles.

Säte: Leuven, Belgien.

Intäkter 2016: 414 miljarder kronor.

Marknad: Amerika, Europa, Mellanöstern, Asien, Australien.

Anställda: 200 000.

Produkter: Öl.

Kända märken: Budweiser, Corona, Stella Arotis.

Bildades 2004, men deras äldsta öl, Leffe, började bryggas redan 1240. År 1860 tog Eberhard Anheuser över ett bryggeri och 1876 tog hans svärson Adolphus Busch, tillsammans med en vän, fram Budweiser – det största amerikanska ölmärket. 2008 slås företaget ihop med Inbev som, i sin tur är en sammanslagning av bryggerierna Interbrew och Ambev. 2016 köper ABInBev upp sin största konkurrent SABMiller, som är en sammanslagning av South African Breweries och Miller Brewing company. Anheuser-Busch InBev kontrolleras av de belgiska familjerna Vandamme, de Mévius och de Spoelbergh, som 2015 ägde 28,6 procent, och de brasilianska investeringarna Jorge Paulo Lemann, Carlos Alberto Sicupira och Marcel Telles, som äger 23 procent via sitt investeringsföretag 3G Capital.

Heineken

Ägare: Familjerna Heineken och Hoyer. FEMSA.

Säte: Amsterdam, Nederländerna.

Intäkter 2016: 199 miljarder kronor.

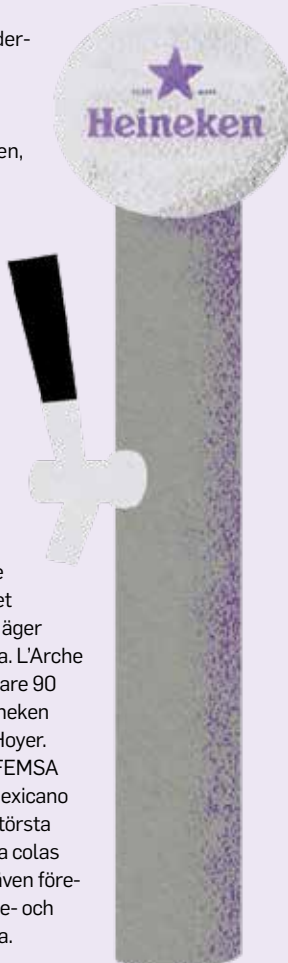
Marknad: Europa, Asien, Amerika, Afrika.

Anställda: 72 000 – 85 000.

Produkter: Öl och cider.

Kända märken: Heineken, Amstel, Tiger Strongbow.

1864 köpte Gerard Adriaan Heineken bryggeriet Haystack som var på fallrepet. Familjen Heineken kontrollerar fortfarande bolaget genom företaget L'Arche Green N.V. som äger drygt hälften av aktierna. L'Arche Green N.V. ägs till närmare 90 procent av familjen Heineken och resten av familjen Hoyer. En annan storägare är FEMSA (Fomento Economico Mexicano SAB) som är världens största licenstillverkare av Coca colas produkter. FEMSA har även företag i bland annat bränsle- och läkemedelsbranscherna.

Heineken

00 000 000 kr

DIAGEO

Diageo

Ägare: Bank of America.

Säte: London, Storbritannien.

Intäkter 2016: 117,4 miljarder kronor.

Marknad: Nordamerika, Europa, Latinamerika, Kanada.

Anställda: 32 000.

Produkter: Sprit och öl.

Kända märken: Smirnoff, Johnnie Walker, Baileys, Guinness, Kilkeny.

Bildades 1997 genom en sammanslagning av Grand Metropolitan Public Limited Company och Guinness PLC till ett mat- och dryckkonglomerat där bland annat snabbmatsjätten Burger King ingick. I början av 00-talet såldes snabbmatskedjan och andra livsmedelsdelar ut och företaget köpte i stället upp delar av Seagrams märken (övriga togs över av Pernod Ricard och Coca Cola). Största ägare är Bank of America.

Pernod Ricard

Ägare: Familjen Ricard.

Säte: Paris, Frankrike.

Intäkter 2016: 83,2 miljarder kronor

Marknad: Europa, Asien, Amerika, Afrika.

Anställda: 18 500.

Produkter: Vin och sprit.

Kända märken: Jacobs Creek, Absolut, Martell, Beef-eater, Ballentines, Jameson.

Grundades 1975 av Paul Ricard and Jean Hémard när de slog ihop sina företag Pernod SA och Ricard SA, Paul Ricards sonson är nu både ordförande och vd. Pernod Ricards huvudprodukt är whisky och deras marknad främst USA. Genom uppköp av ett antal destillerier, som Campbell distillers och Austin Nichols, men även vinproducenter, är företaget nu en av världens största alkoholproducerande företag. För svenskar är företaget kanske mest känt för att de köpte statliga Vin&Sprit 2008 och därmed tog över produktionen av Absolut vodka. Största ägare är familjen Ricard som äger drygt 13 procent av aktierna.

Constellation Brands

Carlsberg

Ägare: Stiftelsen Carlsberg foundation, Massachusetts Financial Services Company ("MFS") and BlackRock, Inc.

Säte: Köpenhamn, Danmark.

Intäkter 2016: 80,6 miljarder kronor.

Marknad: Europa, Asien.

Anställda: 42 000.

Produkter: Öl, cider, läsk och vatten.

Kända märken: Carlsberg, Tuborg, Staropramen, Somersby, Ramlösa, Falcon.

Carlsberg grundades 1847 av JC Jacobsen. Vid hans död övergick ägandet till Carlsberg Foundation, en stiftelse som startats för att trygga bryggeriets fortlevnad och som därför knutits till den danska vetenskapsakademien. 1970 slogs Carlsberg ihop med Tuborg. 2008 köpte Carlsberg och Heineken tillsammans upp Scottish & Newcastle, Storbritanniens största bryggeri, och delade upp deras tillgångar emellan sig. 2014 tog Carlsberg över Greklands största bryggeri, Olympic. Största ägare med 30 procent av aktierna, men 75 procent av rösterna, är fortfarande Carlsberg foundation. Andra stora ägare är Massachusetts Financial Services Company ("MFS") and BlackRock, Inc.

Constellation Brands

Ägare: Familjen Sands.

Säte: Victor, New York, USA.

Intäkter 2016: 66,4 miljarder kronor.

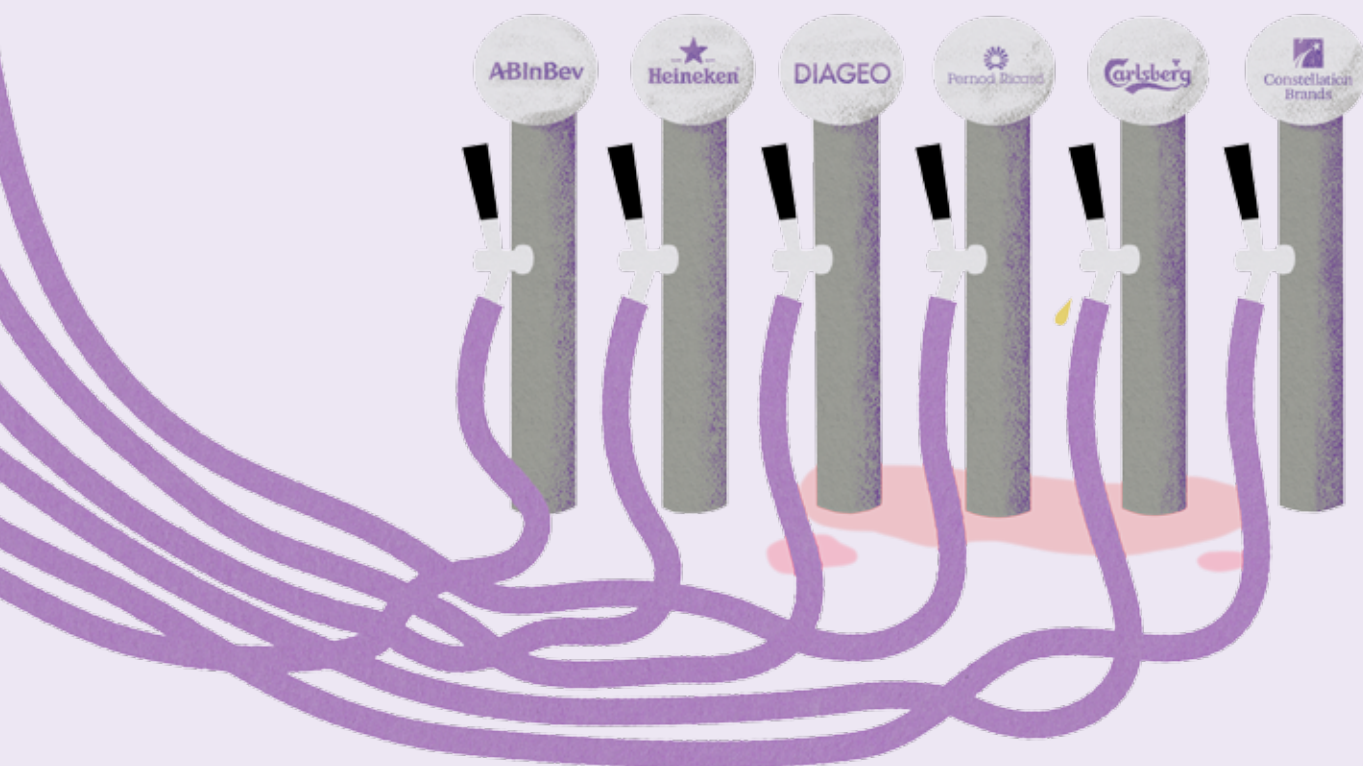
Marknad: USA, Kanada, Mexico, Italien, Nya Zeeland.

Anställda: 9 000.

Produkter: Vin, sprit och öl.

Kända märken: Corona, Chianti Ruffino, Paul Masson, Svedka Vodka.

1945 grundade Marvin Sands Canadaigua industries company, ett litet vinföretag med åtta anställda. Från 1948 och fram till 1990 köpte företaget upp en rad andra amerikanska vinproducenter. 1990 tog de sig över till Europa och köpte den italiensk-schweiziska dessertvins-tillverkaren Colony och Jacques Bonet som tillverkar mousserande vin. 1993 gick de in i öl- och spritbranschen genom uppköp av Barton inc, som bland annat äger det mexikanska ölet Corona och producerar såväl vodka och gin som whiskey och tequila, samt Glenmore som även det producerar en rad spritmärken. 1997 bytte företaget namn till Canadaigua brands och 2000 är det dags igen. Då tar företaget namnet Constellation Brands. Familjen Sands kontrollerar fortfarande företaget och innehar både ordförande- och vd-posterna.

ALKOHOLINDUSTRINS NÄRINGSKEDJA

Alkoholindustrin är ett begrepp som används lite slarvigt, oftast om de företag som producerar alkohol. Men det är många som tjänar pengar på alkohol och därmed också har ett intresse av att minska restriktioner och öka försäljningen så mycket som möjligt.

Näringskedjan och vinnarna

- 1. Råvarutillverkarna.** För att producera alkohol krävs råvaror; druvor för vin, säd för sprit och öl är några exempel.
- 2. Producenterna.** I produktionsledet görs den största vinsten eftersom råvarorna i allmänhet är billiga.
- 3. Förpackningsindustrin.** Produkten ska inte bara tillverkas utan måste också förpackas vilket gynnar förpackningsindustrin.
- 4. Formgivarna.** Förpackningen ska dessutom designas av någon. En snygg förpackning säljer.

5. Transportbranschen. Slutprodukten ska sedan fraktas, ofta långa sträckor, vilket sysselsätter transportsektorn.

6. Reklam- och PR-branschen. Stora vinnarna är även PR- och reklambyråer. Alkoholreklam har vuxit till en storindustri.

7. Försäljningsställena. Restauranger, barer, pubar, hotell, transportörer och detaljhandlare tjänar också pengar på alkohol.

Förlorarna är konsumenterna, människor som blir sjuka och dör, utsätts och utsätter andra för våld och olyckor. Förlorare är anhöriga, familjer, vänner och arbetskamrater, och samhället, som tillsammans bär kostnaderna och lidandet i spåren av alkoholindustrins vinster. För bakom det anonyma begreppet alkoholindustrin finns också människor, som byggt förmögenheter och tjänar svindlande summor.

5 värstingar

Fem i topp över hur mycket pengar som farliga produkter säljs för i världen:

- 1. Alkohol** 1 200 000 000 000 \$ (enligt P&S Market Research).
- 2. Tobak** 528 000 000 000 \$ (enligt IBIS World).
- 3. Militärmateriel och -tjänster** 401 000 000 000 \$ (enligt Stockholms internationella fredsforskningsinstitut, SIPRI).
- 4. Illegala droger** 320 000 000 000 \$ (enligt FN).
- 5. Spel** 278 000 000 000 \$ (enligt IBIS World).

Källa: Fortune Finance har sammanställt listan *The 5 Biggest Vice Industries in the World*.

"Bakom det anonyma begreppet alkoholindustrin finns människor, som tjänar svindlande summor på alkohol."

Källor: Institute of Alcohol Studies, IAS, företagens egna webbplatser och årsredovisningar, Fortune.com.

16 SÄTT ATT TACKA NEJ

Förra hösten bestämde sig Ingela Hjulfors Berg för att under **en månad avstå alkohol**. Nu tipsar hon om olika sätt att säga nej i sin blogg Alkoless.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO ANGELICA OGLAND

INGELAS TIPS TILL DIG SOM ÄR ALKOLESS

- 1 Till den som inte tar ett nej:** Jag är alkoless. Punkt.
- 2 Till den hälsomedvetne:** Jag är allergisk mot alkohol/vin/öl. Halsen svullnar igen på nolltid.
- 3 Till den som är rädd för sjukdomar:** Jag ska genomgå en levertransplantation och min läkare avråder mig från att dricka helt (Inga följdfrågor på den).
- 4 Till den existentielle:** Varför dricker du? (Uttalas med något drömskt i blicken).
- 5 Till den tidsmedvetne:** Jag har inte tid att slösa bort mitt liv på alkohol.
- 6 Till vinpimplaren:** Nej tack! Jag har druckit tillräckligt med vin i mina dagar.
- 7 Till den träningsfrälste:** Jag håller på att träna för ett långt liv och då passar inte alkoholen in.
- 8 Till den fattige äventyrslystne:** Jag håller på att spara till en jorden-runt-resa. Och efter ett halvårs alkostopp har jag snart fixat grundplåten, sug på den!
- 9 Till partyloopens mästare:** Jag vill komma ihåg allt du berättar för mig så att du slipper repetera det igen om några timmar.
- 10 Till familjen/farbror/mormor med flera:** Nej, jag är inte gravid. Jag är bara tjock (Får definitivt tyst på alla. Det är så himla skämmigt).
- 11 Till festens lustigkurre:** Alltså jag är sjukt rolig utan att dricka alkohol. Synd att jag inte kan säga detsamma om dig. Ta ett glas till!
- 12 Till de högpresterande arbetskompisarna:** Jag vill briljera på mötet imorgon. Jag vill inte förlora en viktig affär.
- 13 Till grillmästaren:** Jag har marinerat mig själv färdigt i Côtes de Rhône, Bordeaux och Chardonnay. Jag blev inte godare, bara elakare.
- 14 Till festens Don Juan:** Nej, jag är inte gravid och jag vill garantera att det inte sker ikväll.
- 15 Till de hälsomedvetna småbarnsföräldrarna:** Jag har sockerstopp. Att dricka vin är som att hålla i sig några paket socker åt gängen.
- 16 Till alla som undrar om man är alkoholist:** Jag dricker inte alkohol för att jag bryr mig om mig själv.

Ingela Hjulfors Berg.

VIKTIGA VÄGVAL

IOGT-NTO:s kongress har nu stakat ut **färdriktningen inför framtiden**. I Accents kongressspecial kan du läsa mer om de viktigaste besluten.

FOTO NATHALIE C. ANDERSSON

RESKLART FÖR EXPEDITION 50

Förändringsprocessen Expedition 50 kan starta. Det stod klart efter en kongressdag av debatt, voteringar och jämkningar.

TEXT EVA EKEROTH FOTO NATHALIE C. ANDERSSON

En hel dag präglades av förhandlingar om det omdebatterade förändringsarbetet Expedition 50. Först kvart över nio på fredagskvällen klubbades den sista motionen som rörde förslaget igenom. Efter en del jämkningar och en rad voteringar gick förbundsstyrelsens förslag, i stort sett, igenom. De flesta ombud delade problembeskrivningen med förbundsstyrelsen: "något måste göras, vi blir färre och det är stor risk att ekonomin blir sämre".

– Jag är jättenöjd. Man vet aldrig hur det ska gå i förväg. Viktigast var att inte förslaget blev sönderstyckat. Vi är i ett läge där det krävs större mod än vanligt. Nu har vi tagit beslut som pekar ut en riktning och vi har ett lagarbete framför oss. Det här måste vi göra tillsammans, säger en lättad Johnny Mostacero, ordförande för IOGT-NTO, efter att förhandlingarna avslutats.

Alla trodde dock inte på förbundsstyrelsens förslag till lösningar. Mest motstånd mötte förslaget att gå ifrån dagens

indelning med 23 distrikt och i stället bilda regioner. Förbundsstyrelsen angav i sitt förslag 6–8 regioner som ett lagom antal. Särskilt norrlandsdistrikten, som redan i dag har stora avstånd, oroar sig för att det geografiska områdena ska bli ännu större.

Efter att förbundsstyrelsen dragit tillbaka sitt förslag och i stället valt att stödja ett förslag från Magnus Lagergren i Örebro blev beslutet "att alla distrikt ska starta en process tillsammans med förbundet för att pröva förutsättningarna för att bilda större distrikt/regioner."

Förbundsstyrelsen drog även tillbaka sitt förslag om engagemangsformer och i stället gick ett förslag från Börje Tjärnström, Västernorrland, igenom: "att det skapas förutsättningar för föreningar, nätverk och andra engagemangsformer med olika intressen som spänner över hela Sverige."

Björn Lanefelt, Göteborg och Bohuslän, blev jublande glad när han fick ige-

nom tillägget "att nya föreningsformer blir demokratiska." Det visade sig vara den första motion han lagt som bifallits någonsin, trots flera tidigare försök.

Ett annat av förbundsstyrelsens förslag som inte gick helt igenom handlade om att alla medlemmar ska ha rösträtt på regionsårsmöten. Nu blev skrivningen: "att region/distrikt kan tillämpa rösträtt för alla medlemmar som deltar på region/distriktsårsmöte."

Även de förslag som gällde fastigheter fick en liten annan formulering och lyder nu: "att strategi för fastighetsförvärv och försäljning hanteras tillsammans inom IOGT-NTO och kan hanteras sedan av Våra gårdar eller liknande" och "att fastigheter som ligger på strategiska orter, framtagna inom IOGT-NTO, kan förvaltas centralt om fastighetens ägare så önskar."

Förbundsstyrelsens förslag att organisationen med distriktskonsulenter ska bytas ut mot centralt anställda konsulenter gick igenom utan ändring. Det beslutades också att konsulenternas närvaro i landet fördelas utifrån behov och beslutade målsättningar på förbunds- och regionalnivå, att alla regioner/distrikt i framtiden avlastas administrativt, samt att nuvarande resursfördelningssystem fortsätter under övergångsperioden med några undantag. ■

Efter en lång fredag (som hann övergå i kväll) med diskussioner om Expedition 50 bildades kamratkedja utanför kongresslokalen.

Sänkta styrelsearvoden och mer jämställdhet

Så gick det för Tobias och Jessicas motioner

Årets meste motionär, Tobias Tengström, försökte cirkulera mellan sina åtta motioner under motionstorget.

– Jag går runt och pratar med folk så gott det går. De motioner som de flesta vill diskutera är den om arvodesfrågan och den om valberedningen, säger han.

Motionerna han nämner gäller storleken på förbundsstyrelseledamöternas arvoden, samt att valberedningen bör redovisa vilka kandidater som nominerats, vilka som tillfrågats, samt vad de svarat.

När motionstorget närmar sig sitt slut är det dock ingen av dessa som väckt ombudens gillande. Den enda av Tobias Tengströms åtta motioner som fått fler markeringar än förbundsstyrelsens förslag är hans motion om att ta fram ett utbildningsmaterial om att vara aktiv i IOGT-NTO.

– Det är jättebra om man tänker på långsiktigt utvecklingsarbete. Men motionen om vår vision tycker folk inte är viktig. Det är konstigt. Vi har ju en jättedålig vision, men folk tycker visst att den är bra, säger han besviket.

När väl förhandlingarna började röstades ändå hans förslag om sänkta arvoden igenom. Beslutet innebär att arvoden ska baseras på riksdagsarvodet (en riksdagsledamot har ett arvode på 63 800 kronor), att ordförande får 100 procent av det, och vice ordförande får 80 procent vid heltids-tjänstgöring. Kassören får 17 procent av riksdagsarvodet, och övriga ledamöter i arbetsutskottet får 7 procent. Övriga ledamöter, samt revisorerna, föreslås få 2,25 procent av riksdagsarvodet per år.

I övrigt fick han inte igenom så mycket av det han föreslagit.

– Motionerna om att byta logga för IOGT-NTO-rörelsen och för en ny vision för IOGT-NTO gick inte igenom, säger han.

Bättre framgång hade han med sina motioner om värvning, inkludering och utbildning.

– De gick i stort sett igenom, eller ansågs besvarade av förbundsstyrelsen.

Tobias Tengström.

Jessica Rembeck.

Motionen som handlade om demokrati i nya engagemangsformer täcktes in av förbundsstyrelsens förslag, så det var väl inte hela världen att inte den gick igenom, säger han.

Tobias Tengström tycker att det var väl värt mödan att skriva motionerna.

– Man får folk att tänka till. Ombuden har ju ändå varit tvungna att ta ställning till mina motioner även om de sedan inte hållit med, säger han.

Jessica Rembeck fick igenom sin motion om jämställdhet nästan i sin helhet.

– Jag blev jätteglad redan när två av mina ”att-satser” tillstyrktes av förbundsstyrelsen, säger hon.

Det handlar om att arbetet med jämställdhet ska ges hög prioritet på alla nivåer i organisationen, samt att riktlinjer ska tas fram för hur jämställdhetsfrågor bör påverka föreningsmiljön.

Motionens tredje att-sats, som inte fått stöd av förbundsstyrelsen, handlar om att ta fram ett studiematerial. Något som förbundsstyrelsen anser redan är på gång genom att NBV:s nya studiematerial om normer, Normalia, ska få en fördjupningsdel. ■

Morgonyoga.

Besök på Lerinmuseet.

Skönsång.

Kongressmiddag.

KONGRESS DYGNET OM

Kongressen i Karlstad rymde mycket mer än bara förhandlingar.

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Besök av spelare i fotbollscupen Kongressbollen.

Dansglädje.

Paus i solen.

Vad tycker du om 2017 årskongress?

Camilla Albrektsson, ombud för IOGT-NTO Östergötland, som är på sin första kongress.

– Det har varit enormt lärorikt och intressant och jag tycker att kongressen fattat bra beslut. Viktigast var ju Expedition 50 och det landade bra, tycker jag. Roligast har varit allt nytt jag har fått lära mig och alla nya människor. Jag kommer att fortsätta vara aktiv i styrelserna i föreningen och distriktet/regionen och arbeta för våra föreningars bästa. Jag åker gärna på kongress igen, säger hon.

Jörgen Hammarqvist, Knivsta, avgående ledamot i IOGT-NTO:s valberedning.

– Det har varit en rolig kongress. Roligast var att träffa alla kompisar som man inte sett på två år. Bra lokaler, ljusa och fina och maten har varit god. Inte som i Växjö 1993 då vi fick potatissallad fem dagar i rad. Förhandlingarna har gått bra. Presidiet har varit jätteduktiga. Viktigaste besluten har varit att vi tänker om kring värvning. Enda synpunkten är att jag skulle velat ha nattkaféet i samma lokal, men det antagligen hade kostat för mycket.

Birgitta Rydell, Norrköping, ombud på Junis kongress.

– Det har varit bra. Bra diskussioner och lyckat arrangemang. Bra mat. Dessvärre har jag inte haft tid att delta i några kringarrangemang. Viktigaste beslutet var vår satsning framåt och att vi ska öka antalet medlemmar, ledare och aktiviteter. Ett annat stort beslut är att vi fördelat om resurser från central nivå ut till landet. Roligast har varit alla debatter och förstås att träffa alla andra.

Veteraner fick medalj

Fyra veteranmedaljer – förbundets högsta utmärkelse – delades ut under kongressen.

Den första medaljen fick Björn Karlsson från Jämtland, som varit medlem i IOGT-NTO sedan 1974.

Den andra medaljen tilldelades Monica Uhlin från Älvsborg, (som Accent inte hann fånga på bild). Nummer tre fick Carl-Eric Karlsson från Örebro, och Anna-Greta Johansson från Hagfors, engagerad Junisledare i värmländska Råda, fick den fjärde medaljen.

EVA EKEROTH

Richard Östmark, Åsele, ombud för IOGT-NTO Västerbotten.

– Det här är min första kongress så det är väldigt spännande. Expedition 50 är också mycket spännande med en stor omorganisation. Vi har också fått några nya ledamöter i förbundsstyrelsen och det är kul. Jag tycker vi har fattat många bra beslut. Besöket på Wermlandsoperan var också bra, även om jag hade förväntat mig, och hellre hört, traditionell opera. Roligast under de här dagarna var när jag gick på kvällspromenad med min hund och hörde att det var full fest halv ett på natten när härliga UNF-are höll i gång.

"Roligast var när jag gick på kvällspromenad med min hund och hörde att det var full fest halv ett på natten."

RICHARD ÖSTMARK, ÅSELE

Marie Post, Kinnarp, ombud för IOGT-NTO Skaraborg.

– Det har varit intressant och fungerat förvånansvärt bra. Våra motsättningar har retts ut på ett bra sätt. Roligast var att jag vågade gå upp i talarstolen och prata. Och Lars Lerin-utställningen var fantastisk. Viktigtast var beslutet om Expedition 50. De gäller ju vår överlevnad. Många, särskilt i Norrland, har varit oroliga för sammanslagning av distrikten, men det behöver inte alls bli så att vi bara slår ihop distrikt. Jag tror att vi klarar att anpassa utformningen efter situation.

Medlemsinsatser prisades

Under samlingsnamnet Årets medlem delades diplom ut i tre kategorier: årets eldsjäl, årets utmanare och årets kämpe. De nominerade har föreslagits av medlemmar och har därefter valts ut av IOGT-NTO:s ordförande respektive vice ordförande.

TEXT: ULRICA AMBJÖRN, EVA EKEROTH

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

– Varje kategori speglar ett av IOGT-NTO:s mål; att utmana alkoholnormen, bjuda in till nykter gemenskap och att arbeta politiskt och sprida IOGT-NTO:s budskap. Ett sådant här pris är ett bra sätt att uppmärksamma våra medlemmar och allt fantastiskt arbete som görs ute i landet, säger IOGT-NTO:s förbundsordförande Johnny Mostacero.

Till Årets eldsjäl utsågs Farida Al-Abani, föreningen Vildvuxen i Stockholm.

– Farida har lyckats skapa engagemang och öppna upp Klara Södra i Stockholm för fler aktiviteter, som lockar många. Hon är välkomnande, inspirerar, integrerar och entusiasmerar, sa förbundsstyrelseledamoten Lina Boberg, som delade ut utmärkelser.

Årets utmanare är Josefin Bogelid, Jönköpings distrikt.

– Josefin är Årets utmanare för att hon tänjer på gränser på ett modigt sätt i sitt jobb med att utmana alkoholnormen och synliggöra IOGT-NTO:s arbete. Josefin förmedlar budskapet om alkoholfria drycker till allmänheten, bland annat i gymnasieskolan, och samarbetar med Junis och UNF för att nå nya grupper, sa

Oskar Jalkevik, förbundsstyrelsen.

Olle Häggström utsågs till Årets kämpe för sitt outtröttliga arbete gentemot politiker.

– Det känns jättebra. Det här är verkligen en stimulans för mig att fortsätta kämpa. Arbetet blir aldrig färdigt, säger Olle Häggström, som till vardags arbetar som utvecklingschef för IOGT-NTO i Västernorrland.

Syftet med priset är att uppmärksamma viktiga insatser.

– Tanken är att belöna insatser som görs här och nu. Annars är det oftast lång och trogen tjänst som belönas, men det här priset är ett led i att visa att engagemang kan se olika ut, säger Linda Engström, chef för kommunikation och påverkan på IOGT-NTO.

Årets utmanare: Josefin Bogelid, Jönköpings distrikt, blev så här glad.

Årets eldsjäl: Farida Al-Abani, föreningen Vildvuxen i Stockholm var med via länk.

Årets kämpe: Olle Häggström, utvecklingschef IOGT-NTO i Västernorrland.

Stående ovationer för Årets kämpe Olle Häggström.

Josefin Bogelid, Årets utmanare.

Övre raden från vänster: Arne Larsson, ledamot (nyval), Carl-Åke Andersson, ledamot (omval), Oskar Jalkevik, ledamot (omval), Johnny Mostacero, ordförande, (omval), Erik Winnfors Wannberg, sekreterare (ny på posten). Nedre raden från vänster: Eva Blomqvist, kassör (ny på posten), Vanja Lindstedt, ledamot (nyval), Andrine Winther, vice ordförande, (omval), Lina Boberg, studieledare (ny på posten), Barbara Wennerstrand, ledamot (nyval).

Här är IOGT-NTO:s nya förbundsstyrelse

Så här presenterade sig de tre nya ledamöterna genom valberedningen.

Arne Larsson

Ålder: 63 år.

Bor: Trosa, uppvuxen i Enköping.

Uppdrag/engagemang inom IOGT-NTO-rörelsen: Leda-

mot i Dagöholms styrelse och i IOGT-NTO Sörmlands distriktsstyrelse.

Hjärtefråga: Först och främst det sociala arbetet. Integration och människors lika värde, som ju tangerar det förstnämnda, är också hjärtefrågor. Utåtriktade evenemang; engagemangsskapande, att vi syns och på sikt genererar det nya medlemmar.

Engagemang i andra organisationer: Nej.

Arbete, fritidsintressen: Jobbar med Tre Små Rum Bed & Breakfast i Trosa. Gillar sport från TV-fåtöljen och live. Tar en

och annan resa till solen. Läser. Tänker komma tillbaka till golfbanan när och om höften blir som den ska. Umgås med barn och barnbarn.

Barbara Wennerstrand

Ålder: 34 år.

Bor: Norrköping. Uppvuxen i Växjö och Halmstad under barndomen, och Chile under tonåren.

Uppdrag/engagemang inom IOGT-NTO-rörelsen: Sitter i

styrelsen för IOGT-NTO 32:n, som Kamratstödsansvarig. Kassör på IOGT-NTO Community och ansvarig för tjejverksamheten tillsammans med två andra kvinnor från styrelsen.

Hjärtefråga: IOGT-NTO:s sociala verksamhet, kamrattstöd. Otroligt inspirerande att se människor i alla åldrar och bakgrund utvecklas och engagera sig inom nykterhetsrörelsen.

Engagemang i andra orga-

nisationer: Vice ordförande i Novahuset, en förening mot sexuellt våld.

Arbete, fritidsintressen: Jag är lärare i grunden, just nu deltidssjukskriven och är back in business till hösten. På fritiden älskar jag att umgås med familjen, åka iväg till nya Söderstadion och se älskade Hammarby spela, och upptäcka allt kul som Norrköping har att erbjuda för hela familjen.

Vanja Lindstedt

Ålder: 65 år.

Bor: Örnsköldsvik. Uppvuxen i Brattsbacka, Nyåker mellan Umeå och Örnsköldsvik.

Uppdrag/engagemang inom IOGT-NTO-rörelsen: Ordförande i IOGT-NTO 174 Örnsköld i Örnsköldsvik, ledamot i alkoholpolitisk kommitté i Örnsköldsvik och ledamot i vår fastighetsförening Roma i Örnsköldsvik.

Ledamot i kongressbestyrelsen inför kongressen 2019 i Örnsköldsvik.

Hjärtefråga: Samverkan inom vår rörelse – mellan junis, UNF och IOGT-NTO, att öka attraktiviteten för IOGT-NTO hos de som delar våra värderingar – utveckla former för engagemang och att utmana alkoholnormen.

Engagemang i andra orga-

nisationer: Jag är medlem i S-kvinnor – "lätt" aktiv.

Arbete, fritidsintressen:

Jag är pensionerad förskollärare och arbetsledare inom barnomsorgen, har arbetat som genuspedagog. Jag har fyra barn och nio barnbarn. Barnomshemmet i Brattsbacka är sommarhus så det är mycket fixande. Stor musikälskare – gillar Chicago, Beatles, Takida, men med Mikael Wiehe i mitt hjärta, läser gärna, och stavar gärna ut på promenad.

Tummen upp för jämställdheten

Årets kongress var betydligt mer jämställd än den förra. Målet med minst 40 procents talartid för kvinnor är uppnått – tack vare förbundsstyrelsen.

TEXT: EVA EKEROTH

Maria Hampusgård, genuspedagog och jämställdhetsansvarig i Linköpings kommun, har mätt talartiden under hela IOGT-NTO:s kongress i Karlstad. Resultatet blev godkänt. Antalet ombud var jämställt, 45 procent kvinnor och 55 procent män. Tiden i talarstolen fördelades dock inte fullt lika rättvist mellan ombuden: männen talade 67 procent av tiden mot kvinnornas 33 procent.

– Det är ändå en stor förändring sedan förra kongressen. Jag ser en positiv utveckling, säger Maria Hampusgård.

Att målet för godkänd jämställd talartid, som fastställts till 60–40, ändå uppnåddes beror till största delen på förbundsstyrelsen och valberedningen, som båda var jämställt representerade, men valde att skicka fram kvinnorna i talarstolen. Där blev fördelningen 69 procent talartid för kvinnorna mot 31 procent för männen.

Blir inte statistiken missvisade genom ert agerande?

– Så kan man kanske se det, men jag tror också att det är viktigt att vi från förbundsstyrelsens sida visar att vi tar den här frågan på allvar. Sedan tror jag också att vi bidrar till att man vänjer sig vid kvinnor i talarstolen, säger Josefin Larsson, avgående förbundsstyrelseledamot.

Olika frågor engagerar förstås olika personer. När arbetsordningen för kongressen diskuterades, och det gjorde den länge och väl, användes 61 procent av talartiden av män och 39 procent av kvinnor. Det var nära gränsen för godkänt. Under beredningsgrupperna, där IOGT-NTO:s framtida utveckling diskuterades, var snedfördelningen större, åtminstone i de två grupper där talartiden mättes.

När sedan engagemangsformer dis-

"En kvinna kan säga samma sak som en man fast på kortare tid, det syns tydligt i de här siffrorna."

KOMMENTAR FRÅN ETT OMBUD.

kuterades blev det lite bättre. Då talade kvinnorna 41 procent av tiden och männen 59. Och under söndagens diskussioner om stadgar och budget var det kvinnorna som talade mest.

Kongressens minst jämställda diskussioner handlade om geografisk indelning respektive stadgar. Om geografisk indelning talade endast 28 procent av kvinnorna mot 72 procent av männen, och när det gällde stadgarna var det 81 procent av tiden som upptogs av kvinnor mot 19 pro-

cent för männen. I det sistnämnda fallet var det dock den tillträdande förbunds-kassören Eva Blomqvist, som använde 70 procent av talartiden.

Mest jämställda blev diskussionerna på ämnet fastigheter. Kvinnorna talade 53 procent av tiden mot männens 47.

Att just fastigheter skulle bli kongressens mest jämställda fråga och att kvinnorna skulle tala längre än männen om saken var lite otippat.

– Det hade jag faktiskt inte väntat mig. Men det var ljuvligt att kvinnorna var så engagerade i den frågan, säger Maria Hampusgård.

I stort sett är hon nöjd med resultatet.

– Jag är nöjd med utvecklingen. Det finns en medvetenhet och det efterfrågas. Många, både män och kvinnor, har kontaktat mig under kongressen och frågat hur det går och varit genuint intresserade av att få till en förbättring. Sedan tror jag att begränsningen av talartiden till två minuter har gynnat kvinnorna, säger hon.

Till nästa kongress hoppas hon få en app som registrerar vem som talar.

– Då blir det möjligt att se om det är samma personer som är uppe och talar flera gånger. Nu kan jag bara registrera om det är en man eller en kvinna, säger hon. ■

Kongresskrav på regeringen

Kongressen antog också ett alkoholpolitiskt uttalande.

IOGT-NTO:s kongress uppmanar regeringen att så snart som möjligt genomföra två av de förslag som Kommissionen för jämlik hälsa lagt fram för att minska alkoholkonsumtionen och hälsoklyftorna. Förslagen är:

- Inför en årlig indexering av punktskatten på alkohol, kopplat till konsumentprisindex.
- Arbeta för en europeisk ramkonvention för att begränsa alkoholens skadeverkningar.

4 av 10 kongressombud positiva till löfte utan procentsats

Fler än 4 av 10 av kongressombuden kan tänka sig att nuvarande procentsats i medlemslöftet ersätts med en formulering om att leva helnyktert.

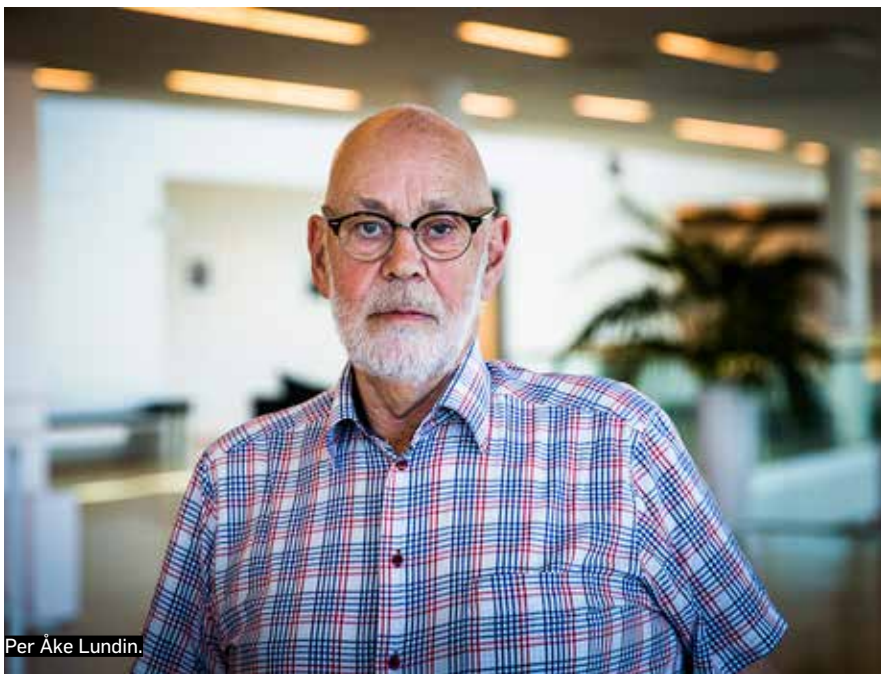
TEXT: **ULRICA AMBJÖRN**

FOTO: **NATHALIE C. ANDERSSON**

Det visar en omröstning i anslutning till att ett underlag om medlemslöftet presenterades för kongressen. Enkäten, som inte är beslutande utan genomfördes för att pejla opinionen, visar att 45 procent vill se ett medlemslöfte enligt norsk modell. Det vill säga att man som medlem lovar att leva helnyktert, utan att ange någon specifik procentsats ("Medlemmer i IOGT brukar ikke alkohol eller andre rusmidler").

Resterande 54 procent av kongressombuden önskar att IOGT-NTO även fortsatt anger en procentsats i medlemslöftet. 12 procent vill behålla dagens 2,25 procent, 23 procent vill se en sänkning till 0,5 procent (Systembolagets definition av alkoholfritt), och 10 procent önskar en sänkning till 0 procent.

Omröstningen gjordes i anslutning till att utredaren Per Åke Lundin presenterade sin rapport om medlemslöftet. Kongressen i Lund 2015 beslutade att utreda möjligheten att sänka dagens gräns på 2,25 volymprocent alkohol i medlemslöftet och återkomma med förslag till kommande kongress. Förbundsstyrelsen bedömde det som omöjligt att lämna "skarpa förslag" till årets kongress. Därför beslöts att ett kunskaps- och diskussionsunderlag skulle tas fram för diskussion inom IOGT-NTO-rörelsen – eftersom en ändring är en rörelsegemensam fråga – med sikte på skarpa förslag till kongressen 2019. Uppdraget gick till utredaren Per Åke Lundin, som betonar att ett likartat beslut inom IOGT-NTO-rörelsen krävs:

Per Åke Lundin.

"Löftet är den viktigaste identiteten vi har."

PER ÅKE LUNDIN

– Frågan är inte aktuell för de övriga förbunden – så gör den aktuell för dem! Vår första läxa är att få med ungdomsförbunden i det här arbetet. Det blir ju konstigt om vi har olika procentsatser, säger Per Åke Lundin.

Han menar att en ändring av medlemslöftet inte behöver vara retroaktiv, utan enbart kan gälla för nya medlemmar.

– Vi andra kan väl leva vidare med det löfte vi avgett, säger han.

Argument att en nollgräns skulle innebära att livsmedel som exempelvis filmjölk (0,01 procent alkohol) och bröd (0,40 procent alkohol) blir otillåtna, tycker Per Åke Lundin att det är dags att "städa bort från dagordningen".

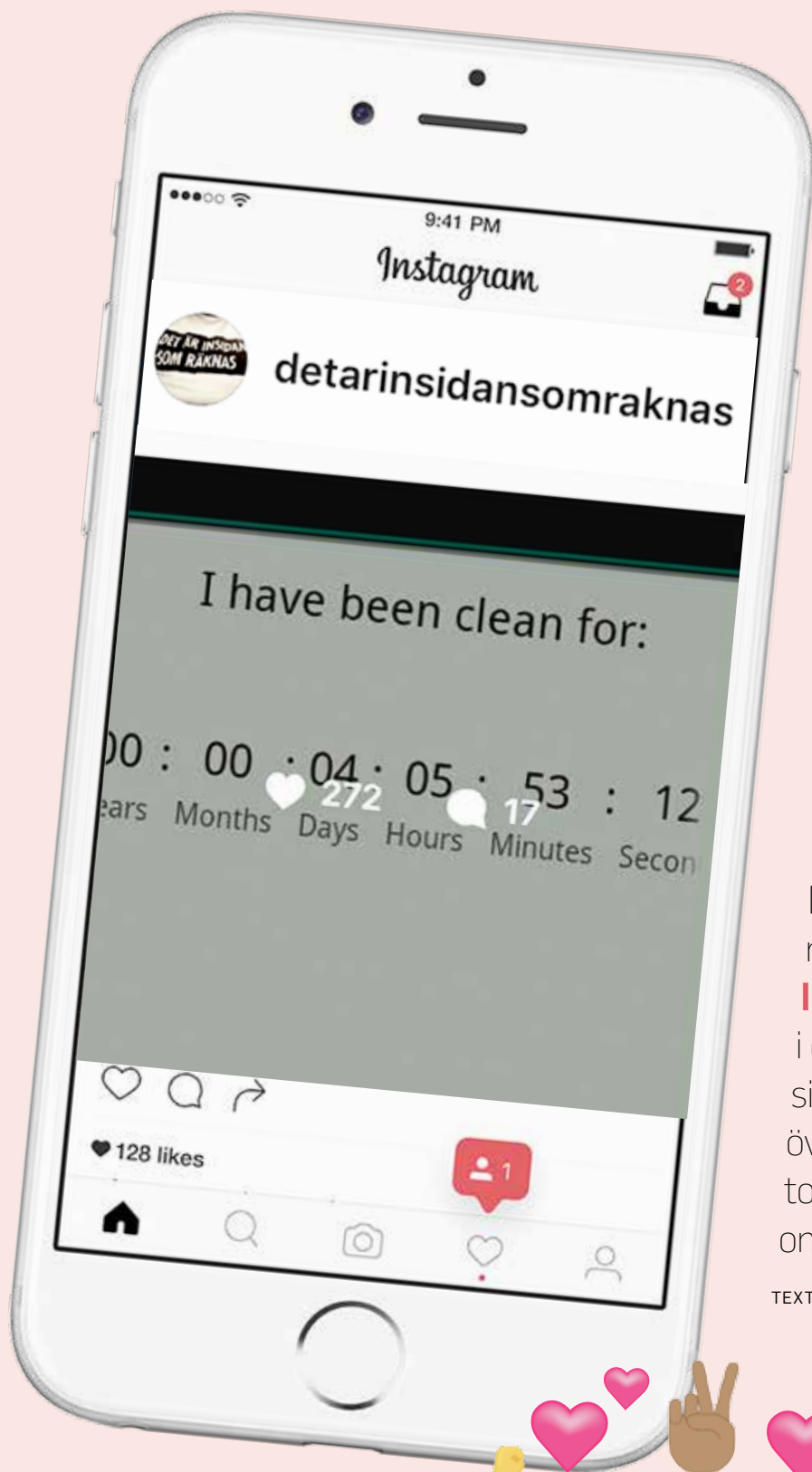
Han hänvisar också till att det inte finns någon forskning som visar att 2,25-procentiga drycker trigger till återfall bland tidigare alkoholberoende. Däremot förordar han säkerhetsprinci-

pen när det gäller "alkohol-efterliknande" drycker:

– Det finns mycket som talar för att de kan trigga till återfall, och det handlar då om det sociala sammanhanget och kulturen. Är man osäker är det därför bättre att avstå, säger han.

Någon uppmjukning när det gäller nykterhetskravet tror inte Per Åke Lundin på. Han hänvisar till att det är svårt att hitta någon organisation som varit framgångsrik med att välja en mer liberal hållning. Som exempel anger han bland andra Svenska frisksportförbundet och Verdandi.

– Jag tycker att IOGT-NTO ska hålla fast vid löftet. Det är den viktigaste identiteten vi har. Visserligen är det stor spridning bland medlemmarna gällande procentsatsen, men jag tror inte att en förändring kommer att innebära medlemsflykt, säger han. ■

DRO HJÄ INST

Det är insidan som räknas är en **dagbok på Instagram** där människor i drogberoende skriver om sin vardag. De berättar om överdoser, abstinens och total hjälplöshet. Men också om kärlek och hopp.

TEXT OCH FOTO **ANGELICA OGLAND**

GFRI MED LP AV AGRAM

245

Elly Yarali och Nell Pedersen började skriva om sin vardag när de fortfarande tog narkotika och drack. I dag är de alkohol-och drogfria.

Elly Yarali är allvarsam, både i blicken och i sitt sätt att vara. Hon rör sig långsamt, tänker efter innan hon pratar. Ibland kan man se hur stora sorger har satt sina spår hos människor. Det är svårt att beskriva, men det är som att det reflekteras i blicken. En sådan blick har Elly.

– Jag kan inte säga när jag började må dåligt, för jag har aldrig mått bra, säger hon.

Elly Yarali hade egentligen alltid haft lätt för sig i skolan. Hon var duktig på språk och hade bra betyg. Men hon kände sig utanför och aldrig riktigt glad. Hon utvecklade ätstörningar tidigt och var bara 11 år första gången hon stoppade fingrarna i halsen. När hon kom in i tonåren började hon dricka och röka hasch. Hon mårde allt sämre, och när hon var 16 år fick hon lugnande tabletter utskrivna första gången.

Hennes tonår och vuxenliv har varit en balansgång mellan att ta narkotika och dricka, försöka sluta och att åka in och ut på psyket. Hon har flera överdoser i

bagaget. Bakom varje destruktiv handling fanns en stark drivkraft att få det att sluta göra ont inuti.

– Jag ville stänga av alla jobbiga känslor. Jag tyckte inte om mig själv och jag ville få bort allt som var jag.

Elly Yarali har alltid skrivit. Dels för att hon tycker att det är roligt, men också för att få ur sig allt det jobbiga. Men hon hade aldrig visat det hon skrivit för någon. En dag hamnade hon på Instagramkontot *Det är insidan som räknas*. Kontot är en dagbok på Instagram där människor i missbruk skriver om sin vardag, sina liv, sina tankar och sina känslor. Kontot startades av artisten och konstnären Mange Hellberg. Han ville ge utrymme åt andra historier än de som vanligen hörs i media, och han ville också använda sin egen arena av följare till något betydelsefullt. I dag har *Det är insidan som räknas* 17 300 följare.

När Elly Yarali kontaktade Mange Hellberg för cirka två år sedan var hon mitt uppe i sitt missbruk av lugnande tabletter och alkohol. Hon hade egentligen ingen plan på att sluta med drogerna. Hon ville mest bara skriva av sig. När hon skrivit

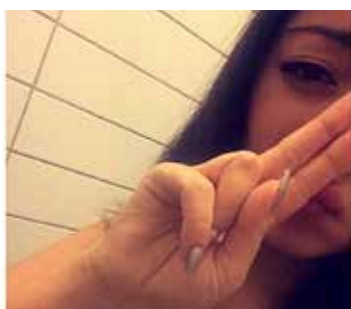
detarinsidansomraknas

Hemma från psyk nu då. Mår egentligen ganska okej antar jag, men just nu har jag en stor ångestklump i magen. Gud vad jag HATAR att vara ensam på fredag- och lördagkvällar. När alla andra lägger upp bilder på droger och alkohol och diverse andra droger. Jag blir så jävla triggad.

"Jag kände att jag
måste göra något.
Och jag ville berätta."

NELL PEDERSEN

Hjärtat får inte plats i
bröstkorgen. Ångest av den värre
sorten. Jag och mina känslor. Vi
är kaos. All over the place. Det är
svårt att förklara vart problemet
ligger när det hela är så komplext
att jag knappt förstår mig på mig
själv

för kontot ett tag frågade Mange Hellberg henne om hon ville ta över ansvaret och bli administratör för kontot.

– Han var tydlig med att det innebar ett stort ansvar, men han var också tydlig med att han litade på mig.

Och så var hon inte van vid att bli bemött. Hon kände ofta att det sjuka blev hennes identitet och att alla läkare på psyket behandlade henne som att hon var en missbrukare som bara ljög. Det här var något annat.

– Jag kände bara shit! Frågar han mig?! Vad läskigt. Men jag gjorde det. Jag tackade ja.

I dag är Elly Yarali 23 år. Hon driver fortfarande *Det är insidan som räknas*. Och hon har inte tagit droger på två år. Hon jobbar inom vården och har siktet inställt på att göra skillnad för andra människor.

– Jag vill så gärna att fler ska hitta den väg som jag har funnit. För i dag orkar jag leva.

När hon pratar om *Det är insidan som räknas* så är det som att den där sorgen i blicken försvinner en stund. Hon lyser upp. Att få dela med sig och alla positiva kommentarer gjorde att hon orkade och faktiskt ville bli drogfri.

– Plötsligt ville jag kunna säga "igår var jag helt drogfri".

Nell Pedersen lovade sig själv, den dagen då mamman hamnade på mentalsjukhus, att hon aldrig mer skulle visa sig svag. Hon skulle vara duktig, stark, inte klaga. Inte be om hjälp.

Som vuxen levde hon som nykterist. Hon hade alltid jobb och var väldigt mån om att vara duktig i alla sammanhang. I trettioårsåldern fick hon en son, och hon hade en fin relation till sonens pappa.

– Ja, vi hade det väldigt bra. Men kärleken tog slut, som den gör ibland.

Efter separationen hade Nell Pedersen sin son varannan vecka och på ytan var hon den perfekta mamman. Men

där under gömde sig en stor smärta som manifesterade sig i ätstörningar, ett stort duktighetskomplex och ett stort fokus på utseendet. Allt skulle vara perfekt.

Så småningom träffade hon en ny man. I början var hon så kär och allt verkade stämma. Men det tog inte lång tid förrän det första slaget föll.

De följande åren blev ett helvete. Nell Pedersen blev misshandlad, hotad och våldtagen om och om igen. Till slut lyckades hon, med hjälp av en vän, polisanmäla och lämna honom. Sedan togs hon in på psykiatrisk avdelning.

– Oftast så låg jag bara i min säng och kastades fram och tillbaka mellan apati och gråtattacker.

Flera gånger slutade permissionerna med att hon överdoserade lugnande tabletter och fick föras till intensivvårdsavdelningen.

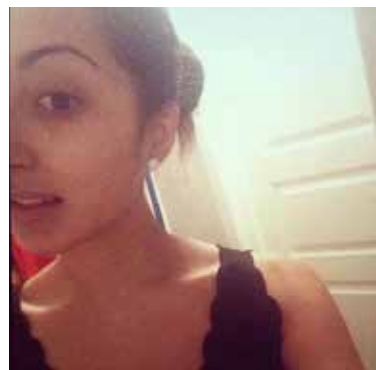
Efter åren av misshandel, våldtäkter och förföljelse kunde Nell Pedersen inte sova.

"Jag vill så gärna att fler ska hitta den väg som jag har funnit. För i dag orkar jag leva."

ELLY YARALI

detarinsidansomraknas

Tjolahopp! Idag firar den här tjejen 22 månader fri från benso o sån skit! Ni har spelat en stor roll i detta, kära följare och vänner. Från djupet av mitt hjärta – ett riktigt stort tack för allt stöd, pepp, hjälpsamma tips & råd och alla oförsämt fina kommentarer jag fått under dessa år.

Hej alla fina själar! Nell här. Alkoholen och ångesten har en sådan makt över en, den är så satans stark och grym. Har man inte upplevt det så kan man självklart inte veta. Någon sa till mig att ångesten och sömnen är alkoholens bästa vän. Så sant.

Hej alla fina själar. Nell här!
Måste bara dela med mig till er
alla vackra själar. Vill så gärna
att ni också ska få känna den
grymma lycka jag känner inom
mig! Jag har i stort sett varit
trasig och olycklig i hela mitt liv
och inte levt och njutit av livet.
Utan det har i stort sett bara
handlat om att överleva. Och nu
börjar jag känna mig lycklig och
börjar njuta av att leva.

Hej alla fina själar <3 För typ ett år
sedan ville jag inte leva. Sorgligt
men sant. Jag hade tappat
livsgnistan och ångesten och mitt
beroende hade tagit över mig.
Det kändes som att jag levde i ett
trångt, svart hål och inte kunde
andas. Varje dag var en kamp.
Det var som att leva i ett helvete.
Som om jag bara kände lukten av
döden. Fy faaan så vidrigt. Och jag
kommer aldrig att glömma. Men
tänk idag sitter jag här nu och har
tagit min ettårsbricka och känner
sådan lycka och sinnesro. God
bless <3

"I hela mitt liv
hade jag varit tyst
om allt och tagit
hänsyn till alla
andra."

NELL PEDERSEN

"Vet du vad som hjälper? Drick ett glas
vin eller två innan du går och lägger dig",
tipsade en väninna.

Hon tvekade. Hon hade aldrig varit sär-
skilt intresserad av alkohol, gillade inte
att vara full och var ju nykterist. Men hon
bestämde sig för att ge det ett försök. Hon
ville bara få sova.

– Jag har aldrig sovitt så gott i hela mitt
liv. Det var en sådan befrielse, minns Nell
Pedersen, som i dag är 52 år.

Hon drack i över tio års tid. Men alltid
i smyg. Och aldrig när hon hade sin son.
Fasaden var stenhård och varken vänner,
kollegor eller sonen anade någonsin att
hon var alkoholist.

Det var Nell Pedersens barnvecka och
hon kände hur ångesten började strama
över bröstet. Det var ångest av den värre
sorten, den sorten som endast gick att
döva med alkohol.

– Jag tänkte att jag bara måste dricka
något. Så jag tog min kaffekopp och
gick till bokhyllan, tog en vinflaska,
öppnade den och fyllde på i muggen

och hoppades att min son inte skulle
märka något.

– Mamma vad gör du? Är du alkoholist?
Frågade sonen chockat. Han stod bakom
hennes och hade sett allt.

– Då brast allt. Jag lovade honom att
söka hjälp.

Nell sökte hjälp på öppenvården, men
hon klarade inte av att vara nykter och
fortsatte att dricka i smyg.

I all hopplöshet, allt smygdrickande
och i alla försök att hålla ihop hittade hon
av en slump Det är insidan som räknas.

– Jag kände att jag måste göra något.
Och jag ville berätta. Jag hade hållit så
mycket inom mig. Jag hade aldrig berättat
om min barndom. Jag orkade inte trycka
undan allt längre.

Nell Yarali började skriva för kontot,
och i dag har hon varit drogfri i ett och ett
halvt år.

– I hela mitt liv hade jag varit tyst om
allt och tagit hänsyn till alla andra. Men
jag bestämde mig för att nu är det min tur.
Att öppna mig blev min räddning. ■

Distriktskonsulent

IOGT-NTO Östergötland är ett av Sveriges mest dynamiska distrikt. Vi har en positiv medlemsutveckling; vi har ett aktivt alkoholpolitiskt arbete; vi utmanar alkoholnormen; vi har ett 30-tal föreningar, flera kamratstödsgrupper och engagerade medlemmar. Vi har också ambitioner, provar nya grepp och är öppna för utmaningar.

Vill du vikariera som vår konsulent?

Vår distriktskonsulent ska vara föräldraledig och vi söker en vikarie. Tillträde 1 november eller e. ö.k. Läs mer om oss och tjänsten på ostergotland.iogt.se/distriktskonsulent eller kontakta ordförande Jan-Ove Ragnarsson, tel. 0739 123935, jan-ove.ragnarsson@iogt.se.

Årets bästa gåva?

Ge bort en prenumeration av Accent till någon du tycker om! Accent är Sveriges största tidning om alkohol och nykterhet och kostar bara 295 kronor för tio nummer.

Beställ en prenumeration genom att mejla till accent@iogt.se eller ringa IOGT-NTO:s Medlemsservice på 08-672 60 38.

accent

Sverige-Gambia-Senegal 15 dagar

Vi lämnar kalla Sverige med 15 dagars program till de två exotiska länderna

.Avresa 13 feb 2018 (Arlanda)

**.Begränsat antal
(max 20)**

**vill ni veta mer
ring eller gå in på**

**en upplevelse
man sent
glömmer**

**GAMBIA
SENEGAL**

070-4878114.073 3838368

www.nbv.se/gambliaresan

NBV

DEMOKRATI PÅ LÄGERSCHEMAT

På Junis kongress 2015 beslutades att barnen skulle bli mer delaktiga i demokratiska processer. Accent besökte Junis demokratiläger för att se hur det går till i praktiken.

TEXT **ANGELICA OGLAND** FOTO **NATHALIE C. ANDERSSON**

På Ransberg, en bit utanför Karlstad, håller Junis, IOGT-NTO:s juniorförbund, demokratiläger för barn. Kursgården i Ransberg ägs av Nykterhetsrörelsens scoutförbund, NSF, och här ska 25 barn från 14 olika distrikt lära sig mer om demokrati i praktiken. I dag ska barnen

gå igenom motionerna som kommit in till kongressen.

– Jag tycker att det är jättebra att vi får säga vår åsikt och i morgon ska vi till kongressen för att säga vad vi tycker till de vuxna, säger Keisha Kabuye, 12 år, från Stockholm.

Demokratilägre är en del i Junis arbete med att ge barnen möjlighet att påverka verksamheten på alla nivåer. Att junisarna ska vara mer delaktiga i demokratiska processer var något som bestämdes på Junis kongress i Lund för två år sedan.

De flesta motioner har skrivits av vuxna och junisledare inom förbundet men några har junisarna själva skrivit på de rådslag som Junis bjöd in till tidigare i år. Som till exempel en motion om superhjältar och maskotar som ska ingå i Junis koncept, och om profilmaterial.

– Vi vill göra ny reklam för Junis. Vi är barn. Och alla barn kan inte läsa. Jag tycker att de vuxna borde lyssna på oss när vi säger att alla barn inte kan läsa och därför skulle känna igen Junis om de såg

en superhjärte i loggan. Fler barn skulle också vilja bli medlemmar om det fanns superhjärtar i reklamen i stället för ledare, säger Jenny Huusko-Nordell, 13 år, från Vara.

När arbetet med motionerna är klart står fritidsaktiviteter på schemat. Lek, sport och sång kring lägerelden blandas med allvar på demokratilägret i Ransberg.

Patricia Westerholm, 11 år, från Sundsvall har valt att ha klättring som sin eftermiddagsaktivitet och nu sitter hon och väntar på sin tur.

Vad ska ni göra förutom att åka på förhandlingarna?

– Vi kommer nog att sjunga sånger. Och efter det ska vi säkert sjunga ännu mer, säger hon och blickar upp mot klätterväggen. ■

"Vi vill göra ny reklam med en superhjärte i loggan."

Patricia Westerholm har åkt från Sundsvall för att vara med på demokratilägret.

FOTO: ANGELICA OGLAND

Keisha Kabuye tycker att det är jättebra att barnen får vara med och säga sin åsikt.

FOTO: ANGELICA OGLAND

Ebba Hultin, Emelia Widströmer, Amanda Olsson och Jenny Huusko-Nordell förbereder sig för att åka till Junis kongress och säga till de vuxna vad de tycker.

FOTO: ANGELICA OGLAND

HALLÅ DÄR!

Robert Bohman

Aktuell med alkoholfria drinkboken *One fancy place*

Varför har du skrivit boken?

– Jag tycker det är viktigt att visa att det finns sköna alternativ till alkoholdrinkar, och att man kan skipa alkoholen utan att försaka något. Drinkrecepten i den här boken är ganska avancerade med spännande smaker som får drinkarna att lyfta. Tanken är att boken ska fungera som inspiration och lyfta värdet av alkoholfria drinkar.

Vem vänder du dig till?

– Till den som är intresserad av att göra och dricka alkoholfria drinkar och som vill ha inspiration. Boken ger en lektion i hur man bygger en drink, de vanligaste metoderna och redskapen man behöver.

Hur kan man lyfta en alkoholfri cocktail så att den känns "vuxen" i smaken?

– Det finns många ingredienser som är bra, men örter som exempelvis salviablåd i citron ger en häftig effekt av efterskjuts i smaken. Det gäller att skapa flera smaknivåer, så att drinken känns överraskande och spännande.

Upplever du att det har blivit trendigt med alkoholfritt?

– Ja, absolut. Det verkar bli allt vanligare att även den som dricker alkohol ibland väljer alkoholfritt, för att man helt enkelt inte har lust att bli berusad. Och då är det fint att kunna hålla ett härligt glas som ser läckert ut i handen.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Vackert om autisms utanförskap

Konsten att fejka arabiska
Lina Liman
Albert Bonniers förlag

ROMAN Sedan barnsben har journalisten och författaren Lina Liman känt sig annorlunda. Genom uppväxten har hon kämpat hårt för att passa in, för att känna sig delaktig i gemenskapen. Men det är som att hon inte når ända fram, som att hon står utanför och tittar på den där närheten som hon så förtvivlat längtar efter, men inte tycks vara kapabel att få. Så hon blir bra på att fejka. Hon lär sig bete sig på ett sätt som gör att andra tror att hon hör till, att hon är en del i gänget. Men inombords känner hon sig ensam. I tonåren utvecklar hon en ätstörning och får allt svårare att känslomässigt relatera till omgivningen, och

så småningom drabbas hon av återkommande depressioner och gör flera självmordsförsök. Åren som ung vuxen tillbringar hon till stor del inlagd på psykiatri. Hon får mediciner, terapi och elchocker – men ingenting tycks hjälpa. När allt hopp om bättring har slocknat lyssnar hon av en händelse på ett radioprogram om autism. Då faller alla pusselbitar äntligen på plats.

Lina Liman har skrivit en stark och berörande bok om sina erfarenheter och sin resa mot en autismsdiagnos. Trots att allt fler i dag får diagnoser är mörkertalet – och därmed lidandet för den drabbade – alltjämt stort. Trots år av behandling inom psykiatri var det ingen som utredde Linas problem. Med en tidigare diagnos hade hon kunnat få adekvat hjälp och ett liv där hon slapp fejka och

känna sig misslyckad. *Konsten att fejka arabiska* är en modig, välskriven och personlig bok i ett mycket viktigt ämne.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Sommarrys med magisk mystik

Offermossen
Susanne Jansson
W&W

ROMAN Mossmarken är en ödslig, dimhöljad plats långt bortom allfartsvägarna. Enligt sägner offrades för länge sedan människor till gudarna här. Biologen Nathalie återvänder till trakten där hon bodde fram tills hon fyllde tolv år, dels för att ta prover till sin doktorsavhandling, men också för att – på ett omedvetet plan – knyta ihop säcken.

Snart upptäcker hon att det händer mystiska saker ute på mossen. Hon hittar en märklig grop och ser hur djur plötsligt slukas av jorden. Och när hon träffar en granne uppdagas det

att det är många som genom åren har förvunnit spårlöst ute på den sankta mossmarken. En av dem var Nathalies kompis syster – och efter det var ingenting sig likt. Nyfikenheten driver henne att nysta vidare i vad som egentligen hände dem som försvann, samtidigt som minnesbilder från barndomens trauma bubblar upp mot ytan. Och än värre blir det när nya kroppar hittas.

Susanne Janssons rysardebut *Offermossen* är riktigt spännande på ett lite gammelt

vis. Den dimmiga mossen och den omgivande naturen får hotfullt liv, vilket är den kanske största behållningen med boken. Gränsen mellan liv och död, natur och människa, fångas fint i vackra bilder.

Det är suggestivt och krypande obehagligt. Jag kommer aldrig mer att se på sjunkande mossmarker på samma sätt. En sommarryssare att försjuka i en regntung dag.

MARIA

ZAITZEWSKY
RUNDGREN

Vass satir om konstvärlden

FILM *The Square*
Ruben Östlund
TriArt

FILM Christian är framgångsrik konstnärlig ledare för ett museum i Stockholm, och håller just på att planera den spektakulära utställningen *The Square*, en ruta som ska få oss att reflektera över våra värderingar och vår moral: en kvasiidé för den privilegierade. Men avsikten är förstas att väcka tankar och reaktioner och få internationell uppmärksamhet.

Dagarna innan utställningen

blir Christian rånad på plånbok och mobil, en händelse han varken kan eller vill skaka av sig. Han blir besatt av att få tillbaka sina saker. Det blir startskottet på en rad dråpliga och oförutsägbara händelser som drar honom rakt ner i avgrunden. Som om det inte vore nog blir han ansatt av en ilsken pressmob efter att en av honom anlitad pr-byrå har publicerat ett osmakligt youtube-klipp.

142 minuter är väldigt långt för en film. Men den här är värd varenda sekund. Ruben Östlunds

Guldpalms-vinnare är en vass satir över vår samtid, om gemenskap, civilkurage och vårt behov av självcentrering i en allt ängsligare omvärld. Han vänder och vrider på perspektiven och skattet fastnar i halsen. Men några scener är hysteriskt roliga, samtidigt som de är djupt obehagliga. Stämningen och berättartekniken är internationell, liksom flera av skådespelarna, som vi har sett i amerikanska filmer och tv-serier på senare tid. Storartat!

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Om fula fiskar i det mörka nätet

FILM *Det mörka nätet*
Nedslag i den digitala underjorden
Jamie Bartlett
Översättning Joel Nordqvist
Daidalos

FAKTA Bakom det vanliga internet döljer sig en annan värld, på sajter som inte är åtkomliga via vanliga webbläsare, utan bara via Tor, en webbläsare som gör besökarnas identitet omöjlig att spåra. På det "mörka nätet" (Dark Net) finns följaktligen vapen, porr, och förstas droger av alla sorter, att köpa.

Den brittiske journalisten Jamie Bartlett har i sin bok, som översattes till svenska 2016 och

som finns att låna på bibliotek, kartlagt internets fula fiskar. Här hittar han människor vars vision är att leva sina liv utan någon inblandning av stater och myndigheter, helt utanför samhället.

När det gäller droghandeln hänvisar författaren till uppgifter om att 20 procent av de brittiska droganvändarna handlar på nätet, och många av dem använder den så kallade "sidenvägen" (Silk Road), namngivna efter den gamla handelsvägen mellan öst och väst.

I en intervju med en av sidenvägens

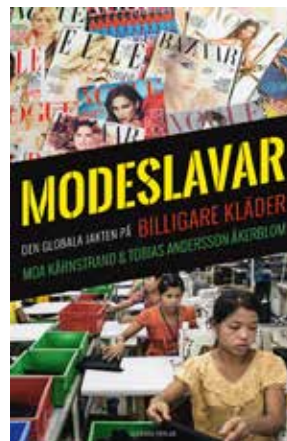
moderatorer säger denne: "Det har blivit en sorts skyddad fristad för människor som förenas i åsikten att ingen myndighet bör ha rätt att tala om för dem vad de får stoppa i sina egna kroppar." Men det som också tydligt framkommer är att drogmarknaden kännetecknas av ett litet

antal mycket stora aktörer. Människor som berikar sig på att andra blir drogberoende. Girig cynism med frihetsanspråk som rebellisk fasad. Även om *Det mörka nätet* har ett par år på nacken är den väl värd att läsas.

ULRICA AMBJÖRN

MISSA INTE!

1 FACKBOK *Modestlavar*
Den globala jakten på billigare kläder av journalisterna Moa Kärnstrand och Tobias Andersson Åkerblom, som tilldelats Natur & Kulturs debattbokspris 2017. Under en tunn fernissa av kosmetisk affärsetik, och med västvärldens konsumenter som redaktörer, bedriver klädjättarna rodrift på mänsklig arbetskraft i de nya låglöneländerna.

2 ROMAN *Stora och små lögnen* av Liane Moriarty – som nu även finns som mycket

sevärd miniserie på HBO. Utspejar sig i en prydlig amerikansk förort och kretsar kring tre kvinnor och deras barn, vilka hamnar i en till synes olöslig konflikt. Starka kvinnoporträtt och spännande intrig, både i bok och serie.

3 DOKUMENTÄR *The keepers* är en välgjord och engagerande dramadokumentär om det ouppklarade mordet på en nunnan 1969. Två äldre damer, som hade nunnan som högstadielärare, börjar nysta i den mörka historien som innefattar såväl onda präster som pedofili. På Netflix.

Känner du
någon som borde
bli Medlemmen?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

ÅLDER: 75 och 83 år.

BOR: Stockholm

GÖR: Pensionärer, medlemmar i
Banbrytaren och Syskonkretsen.

Hur känns det att ha utsetts till Årets Eldsjälar 2017 av Botkyrka kommun?

– Vi är egentligen tveksamma till utmärkelser. Som ideellt engagerade sedan ungdomen vill vi inte sticka ut. Vi är ju många som gör bra saker för andra. Men vi måste ändå säga att vi tycker det är kul och att det känns rättfärdigt. Vi har lagt ner mycket engagemang i de frågor som ligger oss varmt om hjärtat; funktionshindrade barn och deras rätt till en bra vardag och fritid. Och vi har genom vårt påverkansarbete lyckats förbättra situationen i kommunen.

Varför ni gör detta!

– Vi har en utvecklingsstörd dotter och har även andra erfarenheter av handikappade i familjen, så det känns självklart att engagera sig. Jag har varit ordförande i FUB i Botkyrka, en intresseorganisation för människor med utvecklingsstörning, och startat en 30+klubb och en sommarklubb för utvecklingsstörda. Tidigare bedrev vi scouting inom NSF:s ramar, där personer med utvecklingsstörning deltog i läger med övernattnings och annat skoj. Vår patrull hette Rävén. Men nu när vi är pensionärer och inte orkar anordna läger använder vi vår tid till att driva de här frågorna i FBU. Vi har lyckats påverka kommunen som förra året blev bäst på LSS-frågor!

Hur märks det i ert arbete att ni är IOGT- NTO-medlemmar?

– Alla arrangemang har självklart varit alkohol- och drogfria. Vi har varit medlemmar sedan vi var unga, och våra föräldrar var också nykterister. Jag har bland annat suttit i IOGT-NTO:s förbundsstyrelse. Man kan säga att nykterhetsrörelsen har skolat oss, det är där vi har fått vår föreningsvana, det ideella engagemanget och drivkraften.

TEXT OCH FOTO MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

"Vi är egentligen
tveksamma till
utmärkelser."

Mai Linnea
Eriksson &
Sven Eriksson

FOTO: ULRIKE DEPPERT

Många värvade på årets Pride

Under årets Stockholm Pride fanns Ungdomens nykterhetsförbund, UNF, representerade med ett tält i Pride-parken. Där erbjöds bland annat alkoholfria drycker och nagelmålning. Dessutom värvades sammanlagt 26 nya medlemmar under Prideveckan.

– Generellt tyckte folk att det var väldigt bra att vi var där och att vi gör ett bra jobb. Ett inspel var att vi nästa år gärna får ha en bar där vi säljer alkoholfritt. Många ser också problemen med den stora alkoholkonsumtionen bland hbtq-personer, säger Patric Tengström Stockholms IOGT-NTO.

FOTO: LOTTA NORDH

Båtluff i solsen

Den första veckan i juli drog årets båtluft i Stockholms skärgård igång i Stockholmsdistriktets regi. Så här soligt och härligt var det när luffargänget åkte till Siaröfortet på Kyrkogårdsön!

75

**JUNISLÄGER HAR
ARRANGERATS UNDER
SOMMAREN**

**IOGT-NTOS
regionchef i Afrika,
Johan Sundqvist,
simmade den 4
augusti över Vättern
för att belysa att
alkoholindustrin
använder livsviktigt
vatten för öltillverkning
i Östafrika.**

FOTO: FILIP
LUNDEGÅRD

FOTO: ROGER ALDERSTRAND

Trafikanter pausade med Godtemplardricka

Trafikgruppen i IOGT-NTO Vattholma ordnade sex "Ta en paus"-dagar under juli. Godtemplardricka bjöds till alla. Vägbingo erbjöds de yngre och allt lockade trafikanterna till trafikgruppens tält med kaffe, the, saft, hembakt, godispåsar och broschyrer.

– Gör vi någon nytta med dessa dagar? Visst, vi propagerar för vår livsstil och gör IOGT-NTO mer känt. Om sedan människorna vi möter och diskuterar med blir medlemmar är mer osäkert. Som all annan reklam kan man inte mäta i antal, utan bara "stärka varumärket" som det heter på ekonomisternas språk. IOGT-NTO Vattholma kommer i alla fall att fortsätta med sina dagar vid vägkanten, säger Roger Alderstrand, IOGT-NTO Vattholma.

FOTO: JUNIS ÖSTERGÖTLAND

Somrigt lägerskoj på Junis kollo i Östergötland

Mitt i Kolmårdsskogen ligger Lilla Lövhälla som är platsen för Junis Östergötlands sommarläger. Här har 62 barn i åldrarna 7 – 13 år samt 25 ideella ledare samlats för att ha riktigt kul tillsammans några julidagar.

Arrangören Conny Appleby berättar att barnen bor i byar där äldre barn med stor lägervana tar hand om de yngre och ser till att de till exempel stänger tälten om det skulle regna och hjälper till med att hålla tiderna.

– Både vädret och stämningen har varit toppen. Särskilt fint har vi haft det vid lägerelden på kvällarna, där vi har sjungit och umgåtts tillsammans, säger han.

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Förbundsordföranden. Johnny Mostacero

En personlig tragedi som drabbar oskyldiga

Aven om sommaren i bästa fall har mycket kvar att ge så ligger ännu en sommarledighet bakom de flesta av oss. En sommar som många av oss sett fram emot och som vi ofta har högt ställda förväntningar inför. Kanske på att vädret skall bli så där sydeuropeiskt varmt och soligt. Eller att sommaren ska innebära avkoppling och umgänge med nära och kära, vänner och bekanta och ge oss härliga minnen att plocka fram när höst, vinter och mörker åter kopplar greppet om vår tillvaro.

Även om vädret har lämnat en del övrigt att önska vad gäller sol och värme, så har förhoppningarna infriats för många, men inte för alla. För sommar innebär också att alkoholkonsumtionen ökar, och i dess fotspår kommer också konsekvenserna. Sommar innebär högsåsong för alkoholnormen, vilket blir mer än uppenbart för oss som finns på facebook och instagram och där möts av bilder som påfallande ofta manifesterar fest och gemenskap med fyllda öl och vinglas. För en del innebär sommaren att ett alkoholberoende etablerats som kommer att hålla hen i ett fast grepp framöver. För andra att förväntningarna på gemenskap och umgänge

grusats genom händelser som drivits fram under berusning och som på olika sätt kan ge enorma konsekvenser.

Få har väl missat vår före detta finansministers fylla på en skärgårdsfest, som fått enormt massmedialt genomslag. Exakt vad som hände råder det delade meningar om, men att det var alkoholen

"Det är dags att en gång för alla plocka ner alkoholen från piedestalen."

som ännu en gång var den utlösande faktorn inser nog även de mest alkoholliberala. Det märkliga i det hela blir debatten efteråt, där många tar hans parti genom uttalanden som att "det där har väl hänt oss alla". Alkoholnormen är så stark att

den ska försvaras till varje pris.

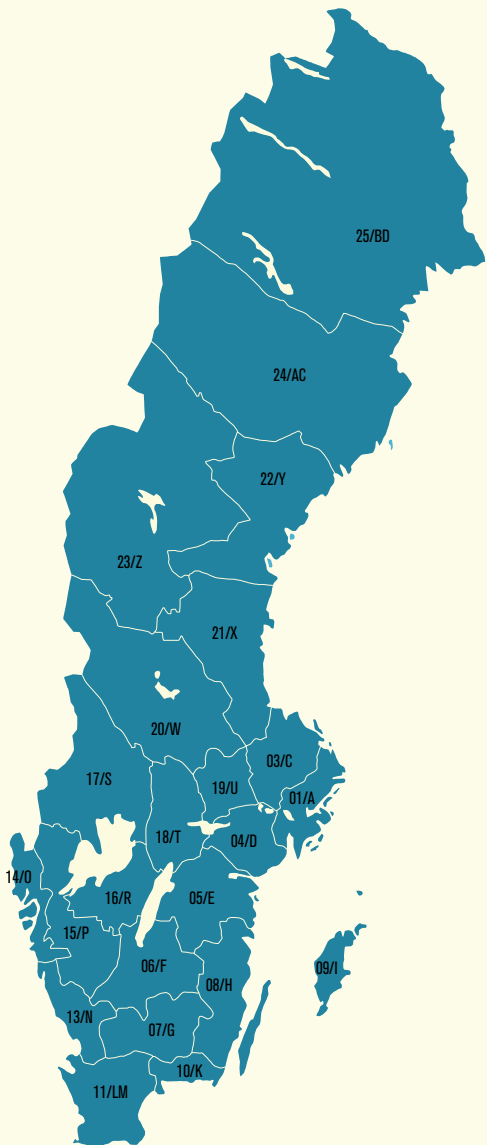
Det som inträffade är inget annat än en självförvållad personlig tragedi. Och den involverar hans barn, övrig familj, vänner och arbetskamrater. Individer som helt oförskyllt drabbas av vad alkoholen utlöst. Det tragiska är att det skett oräkneliga liknande händelser denna sommar, med konsekvenser som är svåra, och i vissa fall omöjliga, att reparera.

Det är dags att en gång för alla plocka ner alkoholen från piedestalen, och jag ser fram mot att fortsätta arbetet med att synliggöra den starka alkoholnormen – och att få våra politiker att våga använda våra alkoholpolitiska verktyg för att sänka konsumtionen av alkohol.

Efter sommarens kongress i Karlstad vill jag också uttrycka min stolthet över det mod som ombuden visade när vi tog ännu ett steg på den resa vi kallar Expedition 50, och vars syfte är att skapa bästa möjliga förutsättningar för att göra IOGT-NTO ännu större och starkare. Jag har sagt det förut och jag säger det igen. Vi behövs och vi gör skillnad!

Johnny Mostacero

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Patric Tengström
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Lisa Petterson
018-71 34 41

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Thomas Jensen
0157-513 37, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Ulrica Jansson
013-10 40 40

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Hugo Hermansson
076-170 57 93

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Gunilla Nilsson
072-512 51 52

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Kontaktperson: Björn Larsson
0708-25 25 93, 0457-157 11

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Peter Tuvegård
070-190 84 05

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Malin Westergren
0730-31 60 65

ÄLVSBORG, 15/P

Kontaktperson: Krister Johansson
0733-40 56 78

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Petra Berghäll
0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Kaj Johansson
054-18 77 72

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm
019-611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Per Rosén
073-982 96 36

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Marie Hillner
070-191 45 81

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Cecilia Abrahamsson
070-190 84 60

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Olle Häggström
070-284 88 21, 0660-850 10

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Lars Sundh
063-13 20 45, 070-190 84 00

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén
0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
0730-91 17 67

Värva en medlem!

VÄRVARENS NAMN _____

VÄRVARENS PERSONNUMMER _ _ _ _ _ - _ _ _ _ _

► Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

IOGT-NTO är ansvarig för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag vill bli medlem i IOGT-NTO och accepterar medlemslöftet

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser. Därmed lovar jag att leva helynktert, det vill säga att ej använda alkoholdrycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt. ***Texta tydligt.**

* NAMN _____

* GATUADRESS _____

* POSTNUMMER (5 siffror) _ _ _ _ _

* POSTORT _____

* PERSONNUMMER _ _ _ _ _ - _ _ _ _ _ ☐ MAN ☐ KVINNA ☐ ANNAN

TELEFON _____ MOBIL _____

E-POST (texta tydligt) _____

☐ Jag vill vara med i en lokalförening

Ev önskad förening _____

☐ Jag vill vara direktansluten

► Jag accepterar medlemslöftet och godkänner hantering av mina uppgifter i enlighet med ovan angivna text.

* NAMNTECKNING _____

* Obligatoriska uppgifter

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

Digital inspirationsträff:

Internationellt arbete lokalt

I höst är det dags för två nya inspirationsträffar som handlar om IOGT-NTO:s internationella arbete. Träffarna är öppna för alla, såväl befintliga som potentiella medlemmar.

Låter det intressant?

Läs mer på www.iogt.se/event.

Du kan även ta kontakt med din distriktsexpedition och höra vem som är värd vid respektive träff i ditt distrikt.

För ytterligare information kontakta:

Winnie Blom-Jensen

E-post: winnie.blom-jensen@iogt.se,

Mobil: 0701-90 84 61

GÖR EN INSATS FÖR VÄRLDENS BARN!

Under 2017 genomförs insamlingskampanjen Världens Barn för 19:e gången!

Medel som sedan ger några av de barn som har det allra tuffast en chans till hälsa, skola och trygghet. IOGT-NTO-rörelsen är en av de organisationer som ser till att pengarna kommer fram och används på bästa sätt. Årets stora insamlingsdagar är den 30 september och den 7 oktober.

Ta gärna kontakt med Världens Barns regionsamordnare och berätta vad ni vill göra. Av dem får ni tips, informationsmaterial, bössor och ballonger. Namnen hittar ni på Världens Barns hemsida under rubriken kontakt.

Världens Barn

Radiohjälpen 90 1950-6

Välkomna till IOGT-NTO!

Nybildade IOGT-NTO-föreningar:

- 6785 IOGT-NTO Integration, Norrköping, Östergötlands distrikt av IOGT-NTO
- 6786 IOGT-NTO Balkeena media & informationsförening, Flen, Södermanlands distrikt av IOGT-NTO
- 6787 IOGT-NTO Somaliska Svenska föreningen i Tibro, Skaraborgs distrikt av IOGT-NTO
- 6788 IOGT-NTO OYSU, Hallstahammar, Västmanlands distrikt av IOGT-NTO

Föreningarna och deras medlemmar hälsas varmt välkomna in i IOGT-NTO-familjen. Lycka till med verksamheten!

KOM IHÅG ATT BETALA DIN MEDLEMSAVGIFT FÖR 2017

Det finns flera olika sätt att betala på.

- **Inbetalningsavi** – använd den som du fick i brev i januari.
- **Autogiro** – använd blankett som är skickad till dig, eller ladda ner från www.iogt.se/medlemssidor.
- **SMS** – skicka IOGT (mellanslag) personnummer (ex: IOGT 19850506xxxx) till 72456. Ev operatörsavgift kan tillkomma.
- **Betala med kort** på www.iogt.se/ medlemssidor och klicka dig till betalsidan.
- **SWISH** – ange summan och lämna följande uppgifter i meddelandefältet: IOGT (mellanslag) personnummer (mellanslag) förnamn, efternamn. Swishar gör du till 123 671 3135.

SÖK PENGAR TILL UTVECKLINGSPROJEKT

Föreningar, kretsar och grupper av medlemmar inom IOGT-NTO kan mellan 1 februari och 30 november söka medel från IOGT-NTO-förbundet.

Läs mer om kriterier och hur man ansöker på www.iogt.se, "Medlemssidor", eller beställ informationen från förbunds-kansliet, tfn **08-672 60 00**.

ÄNDRA KONTAKTUPPGIFTER

Vill du ändra eller uppdatera dina kontaktuppgifter?

Gå in på länken nedan för att komma till formuläret där du snabbt och enkelt kan ändra dina uppgifter i IOGT-NTO:s medlemsregister:

iogt.se/medlemssidor/uppdatera

TIPS PÅ ENGAGEMANG

- Betala din medlemsavgift till IOGT-NTO.
- Följ IOGT-NTO på sociala medier.
- Värva en medlem till IOGT-NTO.
- Tipsa om en alkoholfri dryck från Systembolaget.
- Berätta om Alkoholrådgivningen.

Kalendarium 2017

SEPTEMBER

- 1 Accent nr 6 ges ut
- 7 Videokonferens, kamratstöd
- 9-10 Regional kurs-kurshelg
- 22-23 Förbundsstyrelsemöte
- 23-24 Samling för distriktsordförande och distriktsskassörer, Sthlm
- 29-30 Engagemangskonferens
- 30/9-7/10 Insamling till Världens barn

OKTOBER

- 30/9-7/10 Insamling till Världens barn
- 1-31 Engagemangsmånad
- 3 International Drinking day
- 5 Videokonferens, Kamratstöd
- 6 Accent nr 7 ges ut
- 20 Sista anmälan till frågetävlingen Pumpen 2017
- 26 Inspirationsträff: internationellt arbete lokalt

NOVEMBER

- 2 Videokonferens, kamratstöd
- 5 IOGT-NTO fyller 138 år
- 10 Accent nr 8 ges ut
- 10-12 Verksamhetsforum, Tollare folkhögskola
- 16 Frågetävlingen Pumpen
- 20-21 Förbundsstyrelsemöte

DECEMBER

- 1/12-6/1... Vit jul
- 1-31/12... Insamling till förmån för Vit jul
- 7 Videokonferens, kamratstöd
- 22 Accent nr 9-10 ges ut

Läs artiklar som bara publiceras på nätet

accentmagasin.se/bonus

PODD

Foto: Nathalie C. Andersson

Se mer av Accent i sociala medier. Vi finns på Facebook, Twitter, Instagram, Youtube och Soundcloud.

Facebook: facebook.com/accentmagasin

Twitter: @accentmag

Instagram: @accentmag

Youtube: youtube.com/user/tidningenaccent

Soundcloud: soundcloud.com/accentmag

Andra saker på webben du inte vill missa

- Liberal syn på droger en orsak till fler unga missbrukare
- Samma konsumtion med litet som med stort glas
- Styrelsen föreslår extrakongress 2018
- Oxytocin minskar metamfetamin-sug
- "Min första nyktra spelning på 16 år"

ARTIKEL

Foto: Filip Lundeohlm

Simmade över Vättern mot alkoholindustrins vattenförbrukning

IOGT-NTO:s regionchef i Afrika, Johan Sundqvist, simmade över Vättern för att uppmärksamma att alkoholindustrin i Tanzania använder livsviktigt vatten till öltillverkning.

ARTIKEL

Foto: Maria Eklind/Flickr/CC BY 2.0

Tillverkare näringsdeklarerar sprit

En av de största alkoholtillverkarna lanserar nu en etikett som innehåller både varningssymboler och näringsdeklaration. Effektlöst, anser Per Leimar, IOGT-NTO.

Så mycket mer Accent – fast på internet

Visste du att Accent även finns på nätet?

På www.accentmagasin.se uppdaterar vi med nyheter varje dag. En del hamnar i tidningen, andra inte. Genom att gå in på www.accentmagasin.se/bonus kan du se några av de webbunika saker som vi tipsar om här på sidan.

Tipsa oss på Accent!

Finns det något du tycker vi borde skriva om? Har du andra idéer? Skriv till accent@iogt.se eller mejla direkt till vår digitalredaktör Jens Wingren: jens.wingren@iogt.se.

**Prenumera på
Accents nyhetsbrev
och få veckans
nyheter direkt i din
mejlorg varje
fredag.**

accentmagasin.se/prenumerera

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

Gör en insats för Världens Barn!

Under 2017 genomförs insamlingskampanjen Världens Barn för 19:e gången! Varje år samlas miljontals kronor in genom gåvor från allmänheten. Medel som sedan ger några av de barn som har det allra tuffast en chans till hälsa, skola och trygghet. IOGT-NTO-rörelsen är en av de organisationer som ser till att pengarna kommer fram och används på bästa sätt.

Vi vet att insamlingen engagerar många medlemmar och att de pengar ni samlar in har kommit att göra stor skillnad för väldigt många utsatta barn och ungdomar i världen. Årets stora insamlingsdagar är den 30 september och den 7 oktober och vi hoppas att ännu fler kommer att engagera sig i år. Du kan skramla med bössa, ordna en loppis eller sälja fika på torget eller utanför IOGT-NTO-lokalen. Bara fantasin sätter gränser.

Ta gärna kontakt med Världens Barns regionsamordnare och berätta vad ni vill göra. Av dem får ni tips, informationsmaterial, bössor och ballonger. Namnen hittar ni på Världens Barns hemsida under rubriken kontakt.

Tipsa även lokalradion och er regionala tv-station, för då finns chansen att just er insats uppmärksammas!

Tack för att ni hjälper Världens Barn och lycka till!

Världens Barn
Radiohjälpen 90 1950-6

IOGT·NTO·RÖRELSEN

Barn i norra Thailand, vars föräldrar är hivsmittade eller missbrukare, får möta andra barn i samma situation för glädje och gemenskap. De får hjälp att hantera den diskriminering som familjerna ofta utsätts för och får tillgång till vård och skola. IOGT-NTO-rörelsen stödjer projektet med pengar från Världens Barn.